

Mapování hipoturismu a agroturismu v ČR

Nikola Hanáková

Bakalářská práce
2014

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola HANÁKOVÁ**
Osobní číslo: **M10046**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Mapování hipoturismu a agroturismu v ČR**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky týkající se turistiky, hipoturistiky a cestovního ruchu.

II. Praktická část

- Provedte zmapování firem a organizací se zaměřením na hipoturistiku a agroturistiku.
- Porovnejte služby poskytované v jednotlivých regionech v oblasti hipoturistiky a agroturistiky.
- Navrhněte další regiony s možností využití pro hipoturistiku a agroturistiku.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HOLLOWAY, Christopher a Claire HUMPHREYS. The business of tourism. 8. vyd. Harlow, England: Financial Times/Prentice Hall, 2009, 776 s. ISBN 978-0-273-71710-2.

HOLLÝ, Karol. Jezdecká turistika. 1. vyd. Ostrava: Montanex, 2003, 109 s. ISBN 80-7225-104-x.

INDROVÁ, Jarmila, Petr HOUŠKA a Zdenka PETRŮ. Kvalita ve službách cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011, 169 s. ISBN 978-80-245-1766-7.

NOVACKÁ, L'udmila. Cestovní ruch a Evropská unie. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011, 128 s. ISBN 978-80-7452-016-7.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lenka Smékalová
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 17. února 2014
Termín odevzdání bakalářské práce: 16. května 2014

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka



doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16.5.2014



⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je zmapování firem zabývajících se agroturistikou a hipoturistikou v České republice. Práce je rozdělena do teoretické a praktické části. V teoretické části jsou zpracovány poznatky týkající se cestovního ruchu jako celku, agroturistiky a hipoturistiky jako součástí venkovského cestovního ruchu. Praktická část obsahuje samotné zmapování agroturistiky a hipoturistiky na území ČR a poskytované služby s rozdělením do regionů. Na základě zmapování jsou navrženy další regiony s možností rozvoje agroturistiky a hipoturistiky.

Klíčová slova: cestovní ruch, agroturistika, hipoturistika, služby, mapování

ABSTRACT

The main goal of my bachelor thesis is to analyze the agritourism and horseback riding in the Czech republic. The thesis is divided into two parts - theoretical and practical one. The theoretical part is to cover the topic in a complex way, the agritourism and also the horseback riding as a part of the countryside tourism. This chapter contains the mapping of tourism and horseback riding in the Czech Republic, provided services and the division into regions. Based on the mapping of different regions also other possibilities of development of tourism and horseback riding are designed.

Keywords: agrotourism, horse back riding, mapping, service, tourism

Mé velké poděkování patří vedoucí mé bakalářské práce Ing. Lence Smékalové za odborné vedení, cenné rady a připomínky. Zároveň bych ráda moc poděkovala svému bratrovi Danovi a především rodičům za podporu po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 TURISMUS.....	12
1.1 CHARAKTERISTIKA TURISMU	12
1.2 VYBRANÉ SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU	16
1.3 VLIV CESTOVNÍHO RUCHU NA ROZVOJ REGIONŮ	17
2 AGROTURISTIKA.....	19
2.1 VENKOVSKÝ TURISMUS	19
2.2 CHARAKTERISTIKA AGROTURISTIKY	20
2.3 VÝZNAM AGROTURISTIKY	20
3 HIPOTURISTIKA	23
3.1 ZÁKLADNÍ FORMY HIPOTURISTIKY	23
3.2 KOMERČNÍ HIPOTURISTIKA	24
3.3 OBSAHOVÉ FORMY	25
3.4 HIPOREHABILITACE	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	31
4 MAPOVÁNÍ FIREM A ORGANIZACÍ.....	32
4.1 ROZDĚLENÍ FIREM A ORGANIZACÍ DO REGIONŮ - KRAJŮ	33
4.2 SPÁDOVÉ OBLASTI.....	36
5 SLUŽBY	38
5.1 UBYTOVÁNÍ.....	38
5.2 STRAVOVÁNÍ.....	39
5.3 WELLNESS.....	41
5.4 WIFI PŘIPOJENÍ	43
5.5 BEZBARIÉROVÝ PŘÍSTUP.....	43
5.6 CHOV KONÍ.....	45
6 NABÍDKA EKOLOGICKÝCH FAREM	46
6.1 NABÍDKA ČINNOSTÍ NA EKOLOGICKÝCH FARMÁCH	46
6.2 NABÍDKA PRODUKTŮ	46
7 HIPOTURISTIKA	48

7.1	VÝUKA JÍZDY NA KONI	48
7.2	VYJÍŽDKY DO TERÉNU	49
7.3	HIPOREHABILITACE	49
8	REGIONY S POTENCIÁLEM ROZVOJE AGROTURISTIKY A HIPOTURISTIKY	53
9	SHRNUTÍ.....	54
	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62

ÚVOD

Cestovní ruch patří pro mnoho zemí i regionů mezi důležité zdroje příjmů. V této oblasti je zaměstnáno velké množství lidí. Bude-li na toto téma nahlíženo z opačného úhlu, zjistíme, že si pod pojmem cestovní ruch většina lidí představuje ideální dovolenou. Tato vize je u každého člověka individuální. Moderní trendy v oblasti cestovního ruchu skýtají nespočet možností, jak si právě tu svoji vysněnou dovolenou užít co nejlépe. Sportovně založení lidé si vybírají destinace s nabídkou aktivního vyžití, zatímco pro jiné je plán ideální dovolené pobyty s rodinou na prosluněných plážích. Někteří se zaměřují na poznávání cizích zemí, kde se seznamují s kulturou, tradicemi a životní úrovní jiných národů. Zatímco ostatní začínají mít zájem o poznání své vlasti a objevují kouzlo rekreace strávené na českém venkově.

Agroturistika nabízí možnost dovolené mimo aglomeraci velkých měst, seznámení se s tradicemi jednotlivých regionů a ve spojení s hipoturistikou poskytuje nezapomenutelné zážitky poznávání malebných zákoutí a přírodního bohatství.

V teoretické části této bakalářské práce jsou zpracovány poznatky týkající se cestovního ruchu jako celku, vymezení pojmů agroturistiky, hipoturistiky a jejich dělení.

Cílem praktické části této práce je zmapovat firmy a organizace zabývající se agroturistikou, hipoturistikou a jimi poskytovanými službami. Tyto služby jsou porovnávány v rámci regionů s následným návrhem regionů, které mají největší potenciál v oblasti agroturistiky a hipoturistiky. U zmapovaných poskytovaných služeb jsou určeny regiony s největším a nejmenším podílem těchto služeb v daném regionu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TURISMUS

1.1 Charakteristika turismu

Turismus je alternativní termín pro cestovní ruch, odvozený z anglického slova tourism. Je součástí jednoslovného i víceslovného označení řady aktivit, spojených s cestovním ruchem. V české terminologii je vhodné postupně nahradit tímto termínem vžitě používané nepřesných termínů zejména ve spojení s turistikou tam, kde je vhodné používat termín s širším významem, který zahrnuje mimo jiné časově kratší způsoby realizace dané aktivity cestovního ruchu. (Zelenka, Pásková 2012, s. 578)

Zatímco Franke (2012) uvedl, že je v dnešní době cestovní ruch chápán jako ekonomické aktivity a vztahy, které jsou nezbytné k uspokojení určitých lidských potřeb. Pourová (2010) zase zařadila cestovní ruch do oblasti, ve které je zahrnuta hlavně doprava, ubytovací a stravovací zařízení, cestovní kanceláře, průvodcovské programy a další doprovodné programy. Uvádí, že je cestovní ruch velice důležitý už jen pro to, že napomáhá k udržení mnoha původních kulturních tradic a také ke kladnému udržení životního prostředí. Každý region má své určité kulturní památky a zvyky, které jsou s každou generací více opomíjeny a udržují se částečně snad jen za vidinou popularity a zisku.

Sociologicky je pojem cestovní ruch vymezován jako specifická forma pro uspokojení lidských potřeb. (Pásková, 2009, s. 21)

Světová organizace cestovního ruchu definuje cestovní tak, že se lidé zdržují na jiném místě, než na kterém mají trvalý pobyt, avšak doba, po kterou se na daném místě zdržují, musí být kratší, než je jeden rok.

Podle Novacké (2011) je základem cestovního ruchu soulad mezi vztahy udržitelného rozvoje, ekonomického rozvoje, zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů.

1. Typy turismu dle místa realizace

Je-li je turismus sledován k dané zemi, je turismus členěn takto:

Domácí turismus - cestovní ruch bez překročení hranic dané země.

Zahraniční turismus - cestovní ruch, při němž je překročena hranice daného státu, je rozdělen v souvislosti k dané zemi na výjezdový a příjezdový.

Výjezdový turismus - jedná se o výjezd občanů daného státu do zahraničí. Musí být splněna podmínka překročení hranic.

Příjezdový turismus - jedná se o nerezidentní turisty na území státu. Řadí se do něj i jeho specifická forma, kterou je tranzitní turismus. O tranzitním turismu se hovoří v případě, že účastníci pouze projíždějí přes území daného státu a pokračují dále do své cílové destinace, avšak musí využít určité služby cestovního ruchu na území státu. (Palatková a Zichová, 2011, s. 20 – 21)

Národní turismus - je tvořen domácím cestovním ruchem spolu s výjezdovým cestovním ruchem.

Vnitřní turismus - je tvořen domácím cestovním ruchem spolu s příjezdovým cestovním ruchem.

Mezinárodní cestovní ruch - je tvořen příjezdovým a výjezdovým cestovním ruchem. (Kotíková, 2013, s. 22)

2. Typy turismu dle věku účastníků

Každá tato skupina má své charakteristické požadavky a omezení, a to se odráží na výsledném spotřebním chování dané skupiny.

Turismus dětí - turismus pro děti do 15 let, kdy je nutný dozor dospělých a odpovědných osob, kteří však nejsou rodiče. Pod tento cestovní ruch spadají školní výlety, školy v přírodě, tábory apod.

Turismus mládeže - mladí lidé v rozmezí 16 – 24 let, cestující individuálně, bez vlastních rodin.

Turismus rodin s dětmi - může být srovnáván s dětským turismem, avšak děti cestují se svou rodinou a ne skupinově, přičemž jsou služby přizpůsobovány hlavně pro potřeby dětí.

Turismus osob v produktivním věku - obvykle tato skupina cestuje bez dětí, mají dosta-

tečné množství volného času a prostředků. Avšak je velmi obtížné najít jiné společné rysy této skupiny.

Turismus seniorů - stanovení přesného postproduktivního věku je velice obtížné. Věková hranice odchodu do penze je v každém státě odlišná. V případě, že pojem „senior“ je ohraničen věkem, nikoliv ekonomickou situací turistů, pak se jedná o velmi progresivní segment, u kterého je nutné zaměřit se především na stav disponibilních příjmů. (Palatková a Zichová, 2011, s. 22)

3. Typy turismu dle počtu účastníků

Další možností dělení cestovního ruchu je podle počtu účastníků.

Hesková (2006) rozdělila cestovní ruch na individuální, masový, skupinový a ekologický.

Individuální cestovní ruch - spočívá v cestování jednotlivce, či menší skupiny lidí. Mezi klady tohoto cestovního ruchu patří i to, že si jednotlivci vytvoří vlastní program. Jako příklad je uvedena chatová rekreace neboli druhé bydlení.

Skupinový cestovní ruch - zúčastnění jezdí v organizovaných skupinách a z toho těží benefity (např. skupinové slevy).

Masový cestovní ruch - jedná se o hromadný cestovní ruch.

Ekologický cestovní ruch - využívají jej především osoby, které mají zvýšený zájem o životní prostředí. Podniky poskytují především ochranu životního prostředí, nabízejí ekonomicky hospodárné aktivity, snaží se produkovat minimální množství odpadu apod. Zákazníci předpokládají, že se takto budou chovat i zprostředkovatelé a producenti tohoto typu cestovního ruchu. (Hesková, 2006, str. 28-29).

4. Typy turismu dle délky účasti

Výletní cestovní ruch - doba strávená mimo oblast trvalého bydliště je kratší než jeden den, tedy bez přesání.

Krátkodobý cestovní ruch - netrvá déle než dvě až tři noci strávené mimo bydliště. Nejčastěji se jedná o víkendový cestovní ruch.

Dlouhodobý cestovní ruch - o tento typ cestovního ruchu se jedná tehdy, když je překročen počet 3 nocí strávených v destinaci mimo bydliště. (Hesková, 2006, s. 31)

5. Typy turismu dle místa pobytu

Městský cestovní ruch - jako příklad lze uvést zážitek z návštěvy cizího města, nehledě na to, zda byl tento pobyt s přespáním či nikoliv. Tento typ cestovního ruchu je vyhledáván hlavně z důvodu seznámení se s historií, památkami, architekturou, uměním, ale i s poznáním současného života ve městě. Města by měla návštěvníkům nabídnout především kvalitní průvodcovské služby, dostupnost budov i památek.

Venkovský cestovní ruch - je zaměřen na pobyt mimo město. Tento typ cestovního ruchu je spojen především s činností spjatou s návratem k přírodě, pobytem ve vesnických staveních a obdobných ubytovacích zařízeních mimo město. Mezi priority tohoto cestovního ruchu spadají především snahy zapojit obyvatele žijící na venkově do poskytování služeb. Mezi klíčové aspekty patří ochota, otevřenost a také způsobilost domluvit se i v cizím jazyce. Mezi hlavní podněty cesty na venkov patří především menší míra hluku než ve městech a menší znečištění vzduchu než v průmyslových aglomeracích. Do tohoto typu cestovního ruchu se řadí i agroturistika, kdy jde především o dovolenou na selské usedlosti, farmě či hospodářství. Jde o nové trendy, spojené se zemědělskou prací, řemesly a tradicemi.

Ekogroturistika - je typ agroturistiky, kdy na ekologicky zaměřené farmě nejsou používána žádná hnojiva, syntetické chemikálie, hormonální přípravky, konzervační přípravky ani umělá barviva. Tyto produkty vyprodukované na ekologických farmách jsou kontrolovány, a jestliže splňují mezinárodní standardy, mohou být označeny ochrannou známkou bio.

Horský a vysokohorský cestovní ruch - jedná se o pobyt v horském a vysokohorském prostředí středisek cestovního ruchu. Turisté se věnují především turistice, horolezectví, snowboardingu a lyžování. Některá ubytovací zařízení jsou orientována v méně dostupném terénu. V případech, že je terén neznámý, je vhodné využít horské vůdce nebo průvodce. Tento terén je také fyzicky náročnější.

Přímořský cestovní ruch - je orientován do přímořských letovisek, kde je možné věnovat se sportovně-rekreačním aktivitám a ve večerních hodinách také společensko-zábavním

aktivitám.(Hesková, 2006, s. 31 – 33).

Holloway (2009) uvádí, že v dnešní době je fenoménem kombinovat několik typů turismů dohromady. Jako příklad uvádí část dovolené strávenou relaxací na palubě lodi a druhou část aktivním poznáváním městských památek. Často se nemusí jednat o stejné letovisko nebo stejnou zemi. Velice populární je takto poznávat několik cizích zemí za čas jedné dovolené.

1.2 Vybrané služby cestovního ruchu

S cestovním ruchem a pobytem mimo trvalé bydliště je docházeno k uspokojování potřeb souvisejících jak s cestováním tak i volným časem.

Orieška (2010) rozdělil tyto potřeby na dvě skupiny. První skupina je nazývána primárními, neboli cílovými potřebami. Jedná se především o poznávání kultury a historie, zábava a podobně. Do druhé skupiny sekundárních neboli zprostředkujících služeb spadá potřeba se přepravit do dané lokality, ubytování, stravování.

Ubytování

Poskytování ubytovacích služeb je významný pro rozvoj cestovního ruchu. Často je spjata i se stravovacími službami pro větší uspokojení potřeb zákazníků. Právní vztahy mezi ubytovateli a ubytovanými jsou upraveny v občanském zákoníku. V Občanském zákoníku je předpoklad, že existuje ubytovací řád, který je upřesněním vztahu mezi oběma stranami.

Mezi tradiční druhy ubytování uvedl Oriška (2010) hotely, penziony, motely, botely a ubytovací hostince.

Hotely potom dále rozčlenil na další modifikace, mezi které jsou zařazeny například apartmánové hotely, baby hotely, které jsou vybavené především pro pobyty rodičů s dětmi. Dále je to butik hotel zajímavý svou architekturou nebo umístěním v historických budovách, horský hotel či bouda, hotel garmi poskytující základní služby stravování, nejčastější jsou snídaně. Kongresové hotely řešení především pro konání kongresových akcí, wellness hotel, který je specifikován službami s odbornou péčí a rehabilitacemi, resort neboli uzavřený soubor objektů, ale také horstel, někdy nazýván jako horshotel, který během pobytu umožňuje klientům vyjížděky na koních a také ubytování klientů s koňmi.(Oriška, 2010, s. 116-120)

Stravování

Stravovací zařízení jsou běžně dělena na stabilní nebo pohyblivá, v případě doby využití na celoroční nebo sezónní.

Z hlediska uspořádání stravovacích zařízení by měla být oddělena odbytová část od části zásobovací a ty od části výrobní. Tato zařízení musí splňovat všechna hygienická opatření, mít zajištěn vstupní prostor pro hosty a hygienické zařízení.

Jídelní lístek by měl být upraven dle požadavků zákazníků a specializace podniku. (Orieška, 2010, s. 143)

Pojištění

Cestování může být spojeno také s důsledky rizik spojených se zdravím a majetkem účastníků. U zaměření na agroturistiku a hipoturistiku je služba pojištění obzvláště důležitá.

Pojištění je pokládáno za finanční službu, která má klienty chránit před neočekávanými negativními důsledky náhodných událostí. Smlouva může být uzavřena přímo s pojišťovnou, nebo ji klient uzavírá s cestovní kancelář. Oriška (2010) stanovil hlavní čtyři aktéry u procesu pojištění.

- pojistitel - pojišťovna
- pojistník - smluvní strana uzavírající pojistnou smlouvu s pojistitelem a odpovědná osoba za zaplacení pojistného, v tomto případě nejčastěji cestovní kancelář
- pojištěný - osoba chráněna pojištěním
- oprávněná osoba - osoba, která má nárok na pojistné plnění (Oriška, 2010, s. 277)

1.3 Vliv cestovního ruchu na rozvoj regionů

Postavení a úspěšnost ekonomik na světovém trhu se projevuje také v životní úrovni obyvatel. Životní úroveň je charakterizována jako stupeň uspokojení potřeb obyvatelstva. S cestovním ruchem také souvisí uspokojení potřeb zákazníků, které nejsou cílem cestovního ruchu, ale bez kterých se cestovní ruch jako takový neobejde. Jedná se především o potřebu stravování, ubytování, přepravování se, hygiena.

Regionální cestovní ruch umožňuje zhodnotit podle ekonomické stránky přírodní a kulturně – historické atraktivity. Význam cestovního ruchu pro určitý region stoupá, čím více jsou využívány zdroje místních pracovních sil a místní produkty. Přínos cestovního ruchu pro daný region se projevuje:

- v příjmech z cestovního ruchu,
- v daňových příjmech a poplatcích, které jsou zdrojem místních rozpočtů,
- v podnikatelských příležitostech, které zvýší zaměstnanost v daném regionu,
- v nových investičních příležitostech,
- ve zlepšování úrovně infrastruktury a vybavenosti. (Indrová, 2011, s. 9 - 12)

2 AGROTURISTIKA

2.1 Venkovský turismus

V dnešní době se objevuje spousta nových forem cestovního ruchu. Tyto nové formy se zaměřují především na návrat k tradicím, kultuře a historii a také k přírodě. Služby venkovského cestovního ruchu jsou podle Oriěšky (2010) relativně samostatným souborem služeb klientům venkovského cestovního ruchu, který taktéž může být nazýván jako rurální cestovní ruch.

Šimková (2008) uvádí, že venkovský cestovní ruch je možno rozdělit do několika subproduktů.

Venkovská turistika patří do individuálních aktivit spojených s rekreací. Atraktivní jsou především místa na venkově, jako jsou louky, lesy, řeky, rybníky apod. Turisté se také mohou seznámit se způsobem života na vesnici, ke kterému neodmyslitelně patří pracovní aktivity, řemesla, zvyky. Pro ubytování jsou využívána komerční zařízení, jako jsou hotely, penziony, chaty, sruby, selská stavení, ale i ubytování v soukromí. Řadí se zde veškerý cestovní ruch vesnice s výjimkou agroturistiky. (Šimková, 2008, s. 10)

Agroturistika je specifická forma venkovského cestovního ruchu. Jedná se uspokojování potřeb zákazníků u agropodnikatelů nebo v zemědělských hospodářstvích. Agroturismus využívá především místních zdrojů, surovin a infrastruktury. Agroturismus je forma aktivního odpočinku, poznávání práce a života na hospodářství, poznání tradic a tradičních řemesel, ale také účasti na typických farmářských pracích. (Oriěška, 2010, s. 324)

Pro ekoagroturistiku je typický pobyt na ekologicky hospodařících farmách, které produkuje bioprodukty a jsou situovány v příznivém prostředí pro zdraví. Při pěstování rostlin a chovu zvířat nejsou na biologických farmách používána žádná umělá hnojiva, syntetické chemikálie, hormonální přípravky a konzervační látky. Zvířata jsou chována v přirozeném prostředí. Produkty mohou získat ochrannou známku BIO, pokud splní přísná kritéria mezinárodních standardů a podlehnou přísné kontrole. Významným faktem v tomto odvětví cestovního ruchu není jen práce na farmách a pobyt v příznivých životních podmínkách, ale také konzumace produktů ekologického zemědělství. (Šimková, 2008, s. 11)

Chataření a chalupaření se rozvinulo především v období po druhé světové válce. Jedná se o rekreaci strávenou na svém vlastním rekreačním objektu. Někdy tento druh venkovského cestovního ruchu bývá nazýván také jako „cestovní ruch mimo veřejné formy“. (Šimková, 2008, s. 11 - 12)

Rozdělení Šimkové se nepatrně liší od rozdělení Oriška, který dělí venkovský turismus na agroturismus, ekoagroturismus a ekoturismus.

Ekoturismus souvisí s putováním po přírodě, pozorováním přírody a poznáváním přírody. Největší rozmach tohoto typu cestovního ruchu je především v krajinářsky a přírodně hodnotných oblastech jako jsou přírodní rezervace, národní parky a chráněné krajinné oblasti. Díky ekoturismu je zvýšená ochrana přírodního a kulturního dědictví. (Oriška, 2010, s. 324 - 325)

2.2 Charakteristika agroturistiky

Podle Zelenky a Páskové (2012) lze nazvat agroturistika také jako agrární cestovní ruch, neboli také dovolená na statku, na venkově. V Česku nejčastěji používaný název agroturistika uvádějí jako nepřesný. Nejdůležitější náplní agrárního cestovního ruchu je poznávání alternativního způsobu života, kde je důležitý jak kontakt člověka s přírodou tak i kontakt se zvířaty, což často znamená aktivní způsob odpočinku, který je spjat s vypomáháním turistů s různými pracemi v zemědělství a také podíl na chodu farmy. Do aktivního odpočinku se řadí i pěší turistika, nebo cykloturistika, avšak pro lidi je zajímavým hlavně prochov zvířat, poznání minulého způsobu života a také jízda na koních.

Dudák a Pavelka (2012) uvádí, že většina Čechů žijících ve městech i při svých dovolených mimo tuzemsko nevybočí za hranice svého života ve městě. Ještě donedávna byly české farmy nepředstavitelným místem pro dovolené, avšak již při rozvoji cykloturistiky se to měnilo a lidé začali objevovat krásy venkova. Agroturistika prochází neustále proměnami, ale zájem o ni neustále narůstá, už jen pro to, že lidé touží po přírodě a odejít z města plného techniky a hluku.

2.3 Význam agroturistiky

Turistika na venkově je v posledních letech velmi oblíbená, pro zákazníky atraktivní a také

je to zdravý způsob trávení dovolené a volného času. Agroturistika je ideálním příkladem spojení služeb poskytovaných v cestovním ruchu a činnostmi zaměřenými na zemědělské prostředí, je při ní respektováno životní prostředí a stimuluje rozvoj podnikatelských aktivit s návratem člověka k přírodě.

Význam agroturistiky pro zemědělské podnikatelské subjekty

- Jako doplňkový zdroj příjmů farem nebo zemědělských subjektů, což je podpora existenční činnosti,
- výrazně finalizuje produkci podnikatelských subjektů tím, že prokazují větší zisk z vlastních výrobků, ubytovacích kapacit a i technologických procesů včetně prostředí objektů, lesů,
- vytvářejí se lepší podmínky pro hospodaření i na ohrožených, či méně výnosných farmách a podnicích,
- provozováním agroturistiky se zvedá úroveň celkového standardu zemědělských domácností.

Význam agroturistiky pro obce

- Jsou využívány budovy, které již neslouží svému účelu, včetně bytového fondu,
- je zvyšována úroveň v oblasti vybavenosti obcí,
- jsou navýšeny příjmy obyvatel obce i příjmy obecního rozpočtu,
- jsou vytvářeny zdroje financí pro vybavenost obcí,
- nové podmínky pro pracovní příležitosti,
- stimulování a oživení tradiční řemeslné výroby,
- udržení a oživování folklórních a ostatních obecních tradic,
- přispívá k využívání přírodních, kulturních a historických potenciálu obcí,
- jsou udržovány gastronomické zvyklosti a je z nich tvořen předmět nabídky.

Význam agroturistiky pro region a stát

- Významná mimoprodukční forma zemědělství a nabízí alternativu řešení problémů,
- jsou vytvářeny nové pracovní příležitosti, snižuje se nezaměstnanost,
- stabilizace osídlení venkova,
- udržuje se a funkčně se obnovuje vesnické osídlení,
- cestovní ruch je rozmístěn do větších územních celků,
- jsou zvýšeny exportní aktivity státu prostřednictvím zahraničních klientů. (Šimková 2008, s. 10 - 12)

3 HIPOTURISTIKA

Hipoturismus neboli v Česku spíše nazýván jezdeckých cestovním ruchem. Spočívá především v touze lidí strávit určitou dobu vyjížděnou po přírodě na koni. Ve světě je tento cestovní ruch již více rozvinut, na mnohých místech jsou již vybudovány jezdecké stezky, ať již na krátké jen několikahodinové vyjížděky nebo dlouhé několikadenní dobrodružství. V České republice je tento moderní cestovní ruch ještě v rozkvětu. Na mnohých místech lze vidět posun v podobě budování stezek pro hipoturistiku.

Hollý (2003) uvádí, že každé společenství si musí najít určitý společný zájem, aby bylo možné si mezi sebou porozumět. V jezdecké turistice jde tedy především o to, aby člověk uspokojil svou touhu poznávat přírodu a užít si klid a objevit nové věci. Mezi jezdeckou turistiku tedy není v žádném případě doporučeno řadit vytrvalostní a jakékoliv jiné soutěže a jízdy, ve kterých jde především o rychlost, protože v tom případě se člověk soustředí především na dobu, za jakou zvládne tento úsek projet. Avšak ta stejná trasa lze být zařazena do hipoturistických tras, ale jen v případě, že si ji člověk vybral za poznáním přírody a jakýmsi druhem relaxace.

3.1 Základní formy hipoturistiky

Hollý (2003) dělí jezdeckou turistiku na tři základní formy:

Vycházka na koni - je považována za základ hipoturistiky. Za vycházku se považuje jízda terénem většinou trvající okolo 1 – 4 hodin ve vzdálenosti ne delší než 30 km. Vycházka je velice důležitá jak pro koně, tak i pro jezdce. Začínající jezdci a ti méně zkušenější nabývají nové zkušenosti s jízdou terénem a také mají větší jistotu na koni. Pro koně, hlavně tedy pro ty, kteří jsou většinou po dobu tréninku na jízdárně, je vyjížděka do terénu zvláštním způsobem rehabilitace. Vycházky jsou také velice oblíbené z důvodu, že není nutná speciální příprava koně ani jezdce, neboť se většinou spokojíme se standardní výstrojí. V některých případech, kdy je naplánovaná zastávka a sesednutí s koně, je vhodné vzít si sebou ohlávku a vazák, aby bylo možné koně uvázat.

Výlety a túry na koni - v tomto případě se jedná většinou o celodenní vyjížděky na koni a to až do ujeté vzdálenosti 70 km. Vyjíždě-li se na takto dlouhou trasu, je nezbytné doplnit výstroj koně o lékárničku, vazák a ohlávku a pláštěnku.

Putování na koni - znamená, že spojíme několik jednodenních výletů. Toto putování má buď řetězový charakter, což znamená, že je náročnější, protože je nezbytné zajistit vybavení pro jednotlivé etapy, popřípadě do cílů jednotlivých etap předem dovést potřebné věci. Jestliže není možné, aby byl dovoz výbavy zajištěn do cílů, je nezbytné, aby se jezdci domluvili, jak náročné budou jednotlivé etapy, zda je vhodné zatížit sedlo svého koně, nebo je vhodnější vzít sebou tzv. nákladního koně. Nákladní kůň je ve většině případů po celé putování pouze k převážení potřebné výstroje a výbavě jezdců. Tyto starosti odpadají, pakliže je zvolen hvězdicový typ putování. U hvězdicového typu je start vždy z jednoho stanoviště, kde je umístěn tábor i zázemí pro koně. Avšak putování z vlastní zkušenosti patří mezi jedny z nejnáročnějších forem jezdecké turistiky a je nutná i fyzická příprava jak jezdce, tak koně. (Hollý, 2003, s. 9)

3.2 Komerční hipoturistika

Nejčastěji se jedná o zařízení, kde mají koně ustájené majitelé, kteří dochází koně jezdit. V tomto typu objektu jsou očekávány především jízdárny a to jak krytá tak otevřená, dále také šatna, garáž a i sprcha. V některých větších zařízeních se nachází také tenisové kurty, fit-centra nebo sauna a také zařízení umožňující provozovat vozatajství. V České republice jsou však typičtější zařízení, ve kterých jsou ustájeni koně soukromých majitelů, ale kromě toho i koně, kteří jsou určeni na výuku jezdeckví, vycházky a výlety. (Hollý, 2003, s. 84)

Vybavení objektů patří mezi jedny z nejdůležitějších aspektů, podle kterých se zákazníci rozhodují mezi jednotlivými objekty. Každý chovatel chce pro svého koně to nejlepší, ale samozřejmě za dostupné ceny služeb.

Materiální vybavení - minimum vybavení zařízení je samozřejmě stáj pro koně, kde můžou být koně ustájeni v boxech či stáních. Další vybavení, bez kterého se nelze obejít je sedlovna, sklad na krmivo a hnojiště. Mezi podmínky také patří šatny, sociální zařízení a teplá a studená voda. Dále by se měla v objektu nacházet jízdárna o minimálních rozměrech 40 x 20 m. K zapůjčení musí být helma a bičík, avšak na některých místech je možnost i k zapůjčení jezdeckých kalhot a ochranných vest.

Personální vybavení - personální vybavení se odvíjí hlavně od velikosti firmy a také míře náročnosti klienta. V každém zařízení se musí nacházet kvalifikovaný trenér. Bez potřebné

kvalifikace nezíská zařízení potřebnou licenci a také se jedná o právní krytí majitelů při nehodách. Jedná se o kvalifikované průvodce, učitele jezdecké nebo jezdecké trenéry. Dále je potřeba mít zajištěného ošetřovatele koní a zaměstnávat stájníka. Trojice trenéra, ošetřovatele a stájníka už zvládne provozovat i objekty, kde se nachází okolo dvaceti koní. Nutné je také mít sepsané smlouvy s veterinářem, podkovářem a ekonomem. (Hollý, 2003, s. 84)

3.3 Obsahové formy

Požadavky se v této oblasti velice liší. Hollý (2003) je rozdělil do čtyř skupin. Kritériem rozdělení je především zdatnost klientů v jezdeckém sportu. Klíčové je také to, zda bude zákazník využívat koně od majitele zařízení, nebo vlastní koně svého.

I. skupina - zde patří zákazníci, kteří na koni jezdit umí a svůj pobyt chtějí strávit účastí na túrách a organizovaných vycházkách. V této skupině není problém s jezdeckým avšak s organizací. Je více náročná na přípravu a vyřízení koní, proto je nutné mít se zákazníky stanovené dobré smluvní podmínky. Obsah této smlouvy by měl především obsahovat styl sedláni a uzdění koně, způsob stravování a ubytování. Pokud je s klienty z této skupiny organizována forma řetězového putování, je nutné mít vždy na konci etapy zajištěno ubytování a stravu. Mezi důležité organizační zajištění patří také možnost náhradního koně, přeprava raněných zvířat a zabezpečení první pomoci jak pro jezdce, tak i pro koně.

II. skupina - do této skupiny patří klientela, která se chce zdokonalit v již získaných jezdeckých zkušenostech a poté se i účastnit vycházek či výletů. V tomto případě je vhodné se prvních pár dní věnovat zdokonalení v jezdeckém sportu a poté vyjít na putování avšak formou hvězdicového putování, což znamená, že se každodenně navrací na základnu. Opět je důležité vzít v úvahu možnost zranění, potřeby náhradního koně. V tomto případě je nutné pojištění klientů a stejně jako v předchozí skupině dobré smluvní podmínky.

III. skupina - zde patří zákazníci, kteří nemají zkušenost s jezdeckým sportem. Velké množství těchto klientů se chce naučit jezdit na koni v co nejkratší době, tudíž je důležité definovat ve smlouvě možnosti zařízení. Tato skupina je pro trenéry časově nejnáročnější a do přírody se podnikají maximálně procházky s klusovými úseky.

IV. skupina - do této skupiny patří jezdci, kteří vlastní koně a mají zájem se účastnit výjezdů v okolí daného zařízení nebo pořádaných jezdeckých soutěží. V tomto případě je

nutné mít k dispozici dostatek místa k ustájení koní i ubytování jezdců. Velmi důležité je si smluvně upřesnit způsob, jakým budou koně ošetřováni, krmeni a také ceny za tyto služby. Zařízení musí mít zajištěnou veterinární péči, veterinární vyšetření a zdatnost koně. Musejí být zabezpečena hygienická opatření.

3.4 Hiporehabilitace

Při každém setkání člověka a zvířete, je vždy toto setkání doprovázeno různými emocemi. Mohou jimi být strach, zvědavost, něha či odpor. U velkého množství lidí se jedná o pozitivní pocity. Zvířata mají různé vlastnosti, které mohou působit na člověka ve vědomé, nevědomé, ale i podvědomé rovině. Každé zvíře je držitelem určitého symbolu, který je pro člověka důležitý jako určitý náhled na toto zvíře.

Kůň je zvíře, které bylo domestikováno zhruba před pěti tisíci lety a má od té doby poměrně stejnou symboliku. Z bájného Řecka je to symbolika bílého koně jako zvířete, které po nebesích táhlo vůz boha Slunce. Básnický vzlet je zase symbolizován okřídleným Pegasem a jednorožec jako symbol čistoty a lásky.

Mezi první zmínky o využití koně pro terapii se objevili již v úvahách Marka Aurelia. Avšak nejsou dochovány žádné údaje o tom, že by byla tato metoda nějak více rozvinuta. Až v renesanci jsou údaje o tom, že se Merkurialis zmínil o léčebných účincích různých chodů koní. Velmi pestré literární prameny jsou až z dob 18. století, kdy lékař Marie Terezie a Maxmilian Stoll doporučili lidem s duševními poruchami právě jízdu na koni. Tissot v roce 1782 uvedl ve svém díle „Léčebná a chirurgická gymnastika, neboli výzkum o užitku pohybu“, že nejdůležitější pro terapii je krok, což je uznáváno až do dnešní doby.

V Čechách jsou začátky hipoterapie datovány do 2. poloviny 19. století. Avšak až počátkem 20. století je terapie uznávána i lékaři. V období po první světové válce jsou koně využíváni pro rehabilitaci zraněných ve válce. V dnešní době spadá hipoterapie pod garanci České hiporehabilitační společnosti. Tato společnost byla založena roku 1991 a je sdružením lékařů, fyzioterapeutů, cvičitelů jezdeckví, parasportovců a pacientů včetně rodičů dětí s handicapem.

Hiporehabilitaci můžeme rozdělit na hipoterapii, parajezdeckví a léčebné pedagogicko-psychologické ježdění.

Hipoterapie

Jako výsledek rehabilitace nemá být jen zlepšená hybnost kloubu, ale také zlepšená kvalita života. V tomto případě je těžké vědecky určit výsledky terapie, avšak velmi jednoduché určit výsledky terapie pro pacienta. Působení hiporehabilitace na psychiku člověka má za výsledek zlepšené sebehodnocení a v mnohých případech i integraci mezi ostatní. Za zlepšení sebehodnocení se považuje to, že lidem, kteří nemají možnost chodit, dává kůň pocit nových nohou a jsou tak schopni se dostat i do míst, kam by se nikdy nedostali. Těmito a ještě dalšími způsoby je naplněna podstata rehabilitace.

Účastníci procesu hipoterapie:

Cvičitel - Připravuje koně na terapii, na modelové situace, které mohou vzniknout při terapii, jako jsou výkřiky dětí, nestabilita na hřbetě, vozíky, nasedání u rampy, vozíky, bezle a podobné. V den terapie zajistí přípravu koně a poté vodění koně (vodění může být zajištěno i jinou dospělou odpovědnou osobou). Nejčastější jsou u nás dva typy vodění koně v kroku. První způsob je vodění koně na dlouhých opratích. V tomto případě mají prostor jak pomocník, tak i terapeut. Nevýhoda je, že kůň přejde do umělé rovnováhy a tak není zcela využito stranového pohybu hřbetu. Při vodění u hlavy pak vzniká méně prostoru pro pomocníka a terapeuta a kůň je lépe udržitelný v přirozené rovnováze a uvolněnosti, to znamená, že jsou lépe využity pohyby koně. Cvičitele pro hiporehabilitaci zaškoluje Česká hiporehabilitační společnost a vzdělání zajišťuje Česká jezdecká federace.

Fyzioterapeut - Zaměřuje se na způsob práce s klientem, který odpovídá jeho zdravotnímu stavu. Vybírá vhodného koně, podle zdravotního stavu klienta. Určuje délku strávenou v sedle i aktivity, které nejsou přímo spojeny s jízdou na koni. Provádí korekce sedu či úchopu, vede postup terapie a zodpovídá za správnost terapie, tak aby nedošlo k úrazu a klient nebyl terapií poškozen.

Pomocník - jistí klienta na koni. Je to osoba zodpovědná za to, že v případě pádu bezpečně stáhne dítě z koně. Tuto roli mohou zastávat i rodiče. Vždy je nutné mít domluveno kdo dítě v případě nebezpečí stáhne na sebe.

Klient - je-li klient nezletilá osoba, je za něj zodpovědný zákonný zástupce, avšak za správnost terapie odpovídá fyzioterapeut.

Lékař - Vede zdravotní záznam se sledováním a vyhodnocováním terapie. Je odpovědný za koordinaci rehabilitace s léčebnými postupy klienta a také za to, že je hipoterapie pro klienta v danou dobu vhodným řešením.

Kůň

Léčebně pedagogicko-psychologické ježdění

Léčebně pedagogicko-psychologické ježdění je rozděleno do několika skupin:

EAT - terapie s pomocí koní. Jakákoliv terapie, kromě hipoterapie, vedená terapeutickým zařízením. V tomto druhu terapie se jedná o aktivity spojené s oblastí přirozeného partnerství člověka a koně nazývané jako horsemanship. Tyto aktivity mohou být realizovány ze země nebo na koni. Jako příklad lze uvést hřebelcování koně, hřebelcování je vhodné na zlepšení rozsahu pohybu, rovnováhy a motoriky.

EFP - podpůrná psychoterapie s koňmi. Jedná se o léčení poruch chování a emocionálních poruch, která je prováděna odborníky s licenci z odvětví psychologie či psychiatrie.

EEL - praktická výuka s pomocí koní. Jedná se o výukové programy přizpůsobené pro lidi se speciálními poruchami a problémy.

EAP - psychoterapie s pomocí koní. Léčba psychických poruch a onemocnění. Hlavně se zde uplatňují profese psychoterapeutů a také psychiatrů.

HIPPOTHERAPY - odvětví fyzioterapie. Využívá pohyb koně.

Účastníci procesu léčebně – pedagogického ježdění:

Cvičitel - zodpovídá za přípravu a také za předání veškerých informací pedagogovi a to zejména o chování koně a také upozorní pedagoga na problémové situace. Pokud probíhá část terapie ve stájích, účastní se a hlídá dodržování správného jednání s koňmi. A stejně jako při hipoterapii odpovídá za přípravu koně.

Terapeut (pedagog, psycholog) - rozdává práci klientům a také dbá na dodržení spolupráce mezi nimi. Je odpovědný za terapii a vedení dokumentace s výsledky terapie a také je odpovědný za průběh terapie.

Pomocník - počet pomocníků se stanovuje dle potřeb klientů. Sleduje pohyb a chování klienta.

Kůň - měl by být zvyklý na více jezdců na hřbetě, dále na pohyby pro koně nezvyklé a nepříjemné.

Parajezdectví

Parajezdectví spojuje lidi s postižením i bez postižení. Jako první byly závody v parajezdeckém sportu uspořádány v roce 1998 hiporehabilitačním pracovištěm v Třebíči. Cíl, který byl stanoven jako vzájemná úcta zdravých a hendicapovaných jezdců byl vyplněn.

Mezi nejvíce rozvinutý obor parajezdeckého sportu v České republice patří paradrezura, která je také jako součást závodních disciplín České jezdecké federace. Jezdí se zde jak povinné úlohy, tak i drezura na hudbu, která je nazývána kúr. Mezi úzkosti v parasportu patří bezesporu uspořádání skupin vhodných závodníků, tak aby byli vyrovnání v oblasti svých handicapů a závodění tak bylo spravedlivé.

V oblasti určení vhodných skupin je nejdůležitější člověk klasifikátor. Klasifikátor odpovídá za důkladné vyšetření sportovců a zařazení do skupin. Rozdělení je velmi přísné, neboť je nutné určení rozsahu pohybu kloubů, síly svalů, koordinace, schopnosti udržení těžiště - jak v sedu, tak i vestoje, zrakových poruch a pomůcek nutných k pohybování se. Někdy se může stát, že situace okolo zdravotního stavu závodníka se mění a proto závodník nemusí závodit ve své skupině a někdy také nejsou lidé schopní se vypracovat po výkonostní stránce až ke své skupině. V těchto případech jsou však závodníci hodnoceni zvlášť a nemohou se účastnit boje o mistrovský titul. Chce-li jezdec soutěžit ve vyšší soutěži, je mu to dovoleno, avšak je hodnocen parametry vyšší skupiny a nejsou mu udělovány žádné ústupky. Parajezdcům jsou dovoleny pomůcky, které napomáhají v jízdě, musejí být však schváleny i ve vztahu ke koni.

V paradrezuře se nalézá pět skupin:

- a. - pouze krok
- I. a - krok s krátkou klusovou reprízou
- II. - klus
- III. - cval s jednoduššími cviky

- IV. - cval se složitějšími cviky

Stejné podmínky organizace jako u paradrezury jsou také u paravozatajství. Tato skupina není v České republice ještě natolik rozšířená, ale přesto se již účastní závodů jezdci s různými handicapy, což mnohdy diváci ani nepoznají, že se nejedná o běžné zdravé závodníky.

Mezi další obor řadíme paravoltiž. Soutěže a mistrovství republiky jsou pořádány každoročně s rozdělením závodníků do třech skupin.

- lehký handicap - hyperaktivita, skolióza, lehká mozková dysfunkce atd.
- mentální handicap
- tělesný handicap - obvyklá bývá dětská mozková obrna

Soutěž paravoltiže se jezdí jen v kroku, ale soutěžící především spadající do skupiny lehkého handicapu se často vytrénují až do takové úrovně, že jsou schopni účastnit se klasického závodu spolu s jezdci bez zdravotního omezení.

Mezi zajímavé disciplíny patří u nás zatím ne moc rozvinutý parawestern, který je k vidění především na JUJU poháru. Nejčastější disciplínou, kterou můžeme v této soutěži parawesternu vidět je trail. Jedná se o soutěžní disciplínu, kde jsou překonávány různé druhy překážek. Jezdci mají přesně zadanou trasu, kterou musí projet a překážky, které musí překonat. Mezi typické překážky patří kavalety, průjezd brankou či přechod přes lávku.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 MAPOVÁNÍ FIREM A ORGANIZACÍ

V současnosti se na území České republiky nachází již velké množství firem a organizací se zaměřením na venkovský cestovní ruch. V oblasti mapování těchto firem a organizací je má práce zaměřena především na aspekty ubytování, stravování, hipoturistiku, agroturistiku, ekologické produkty a hipoterapii.

Z webových prezentací jednotlivých firem zabývajících se agroturistikou a hipoturistikou je možno usuzovat, že většina farem jsou menší, především rodinné farmy.

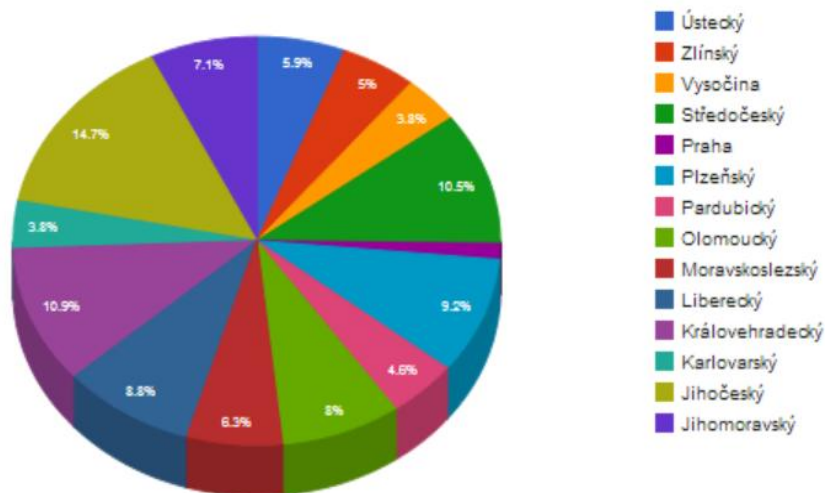


Obrázek 1: Rozmístění firem a organizací (vlastní zpracování podkladové mapy Google)

Na mapě je viditelné, že agroturistika a hipoturistika se rozšiřuje téměř po celém území České republiky. Mezi oblasti s největším výskytem zaměření cestovního ruchu na agroturistiku a hipoturistiku se nachází v oblasti jižních a severních Čech. Ve východní části republiky jsou firmy a organizace lokalizovány především v oblasti Jeseníků a Beskyd. Velké množství firem je umístěno mimo oblasti velkých měst, což je v tomto typu turistiky typické, ale lze nalézt i několik zařízení v příměstských částech Prahy, Brna a Zlína. Velká lokace je v příhraničních oblastech, kde je počítáno s účastí zahraničních turistů. Jedná se především o turisty z Polska a Německa. Velmi důležité pro umístění jsou přírodní podmínky pro zemědělství, se kterým tento typ turismu souvisí, přírodní bohatství a také kulturní památky a kulturní dědictví daného regionu.

4.1 Rozdělení firem a organizací do regionů - krajů

Lokace firem na území krajů ČR



Obrázek 2: Graf lokace firem na území krajů ČR (vlastní zpracování)

Kraj s nejmenším množstvím agroturistických a hipoturistických destinací je Praha, v tomto kraji se nachází pouze 1,3% zmapovaných firem a organizací. Ačkoliv je Praha region se zaměřením především na památky a kulturu, nachází se v příměstských částech několik agroturistických farem. Tyto služby využívají lidé, kteří chtějí a na čas opustit ruch hlavního města a strávit nějaký čas v přírodě. Druhou cílovou skupinou jsou turisté, kteří přijeli do Prahy, ale nemají zájem bydlet přímo v rušném centru města, ale strávit dovolenou na venkově a přitom mít snadný přístup k památkám města.

Kraj Vysočina nabízí bohaté kulturní vyžití, ale není zaměřen na agroturistiku. V tomto kraji se nachází 3,8% zmapovaných zařízení. Jsou zde vybudovány koňské stezky se zastávkami pro hipoturistiku, jedná se však o přespání a ne dlouhodobé rekreace. (Kraj Vysočina, ©2014)

V Karlovarském kraji se stejně jako na Vysočině nachází 3,8% zmapovaných organizací. Tato oblast je zaměřena především na lázeňský turismus, proto zde nemá význam budovat větší množství ubytovacích kapacit se zaměřením na agroturistiku. (Karlovarský kraj, ©2014)

V Pardubickém kraji je umístěno 4,6% zmapovaných firem a organizací. Pardubický kraj je bohatý na množství turistických a naučných stezek, ale velká většina není vhodná pro hipo-

turistiku. V tomto regionu není rozšířen ani cestovní ruch se zaměřením na agroturistiku. Spádová oblast pro agroturistiku je umístěna u hranic Královéhradeckého a Středočeského kraje. (Pardubický kraj, ©2014)

Do Zlínského kraje spadá pouze 5% z celkového množství zmapovaných objektů. Přitom právě ve Zlínském kraji se nachází oblast Valašska s nepřeborným množstvím typické selské architektury. V Rožnově pod Radhoštěm je možno shlédnout typický skanzen s ukázkou původních řemesel. Je zde velké množství turistických stezek a výborné terény pro hipoturistiku. Jako přírodní zajímavosti jsou velmi často navštěvované Pulčinské skály, které jsou překrásným místem pro vyjížďky na koních i na rekreaci. (Zlínský kraj, ©2014)

Na území Ústeckého kraje se nachází 5,9% zmapovaných agroturistických a hipoturistických firem a organizací. Ústecký kraj nabízí pro hipoturistiku nádhernou část přírody v Českém Švýcarsku, které je unikátní a známé především díky skalnímu útvaru Pravčická brána. Nachází se zde stezky na úpatí i na hřebenech Krušných hor a Českého středohoří. Pro ty, kdo nejsou příznivci terénu ve vyšších nadmořských výškách, nabízí tento region krajinu v nížinách kolem řeky Ohře. (Ústecký kraj, ©2014)

Moravskoslezský kraj má na svém území 6,3% všech zmapovaných firem. Tento kraj nabízí mnoho příležitostí pro agroturistiku i hipoturistiku. Jestliže jsou vynechána větší města jako je Ostrava a Opava, které jsou průmyslovými centry, může tento kraj nabídnout malebné zákoutí kolem řeky Odry a také krásu hor Beskyd se spoustou původních stavení, řemesel a tradic. Tento kraj byl typický především chovem ovcí a skotu, které jsou k vidění u soukromých chovatelů v oplocenkách dodnes. (Moravskoslezský kraj, ©2014)

V Jihomoravském kraji je orientováno 7,1% zmapovaných firem a organizací. Tento kraj skýtá velké množství přírodního bohatství. Mezi nejvýznamnější v celé Evropě patří Moravský kras. Nachází se zde mnoho kulturních památek, hradů, zámků, ale také turistických tras a vinařských stezek. Jelikož je to vinařský kraj s velkou rozlohou vinic, vinařských stezek i sklípků, je to velmi vhodné prostředí pro rozvoj agroturistiky, která má však oproti jiným regionům svůj vinařský charakter. (Jihomoravský kraj, ©2014)

V Olomouckém kraji se nachází celkem 8% zmapovaných firem a organizací. Olomoucký kraj jako cíl agroturistiky a hipoturistiky nabízí velkou škálu možností. Nachází se zde pásma Hrubého a Nížkého Jeseníku, které nabízí velkou možnost pro rozvoj turistiky. Mezi nejvýznamnější patří lázně Velké Losiny a známý hrad Bouzov, který může být cílem

vyjíždky na koních. V tomto kraji je možnost si na mnoha místech prohlédnout venkovskou architekturu. Jedno z míst, kde se nachází, jsou Příkazy. (Olomoucký kraj, ©2014)

Do Libereckého kraje spadá 8,3% zmapovaných firem. Liberecký kraj je jeden z mála regionů na území České republiky, který vyniká velkou pestrostí kulturních památek a přírodního bohatství. Nachází se zde vysokohorské oblasti, nejznámější jsou Jizerské a Lužické hory, ale můžeme zde najít i romantická údolí s krásnými skalními úkazy a velice známým rybníkem Máchovo jezero. Z těchto důvodů je oblast velice atraktivní pro provoz venkovského cestovního ruchu. (Liberecký kraj, ©2014)

V Plzeňském kraji je umístěno 9,2% zmapovaných firem a organizací, které jsou zaměřeny na agroturistiku a hipoturistiku. Tento region disponuje krásnou přírodou a dlouhými kaňony vhodnými pro romantické vyjíždky na koních. Plzeňský kraj nabízí největší počet přírodních parků a maloplošných chráněných území a tímto je znám jako region přírodního bohatství s více než 40% zalesněných ploch. (Plzeňský kraj, ©2014)

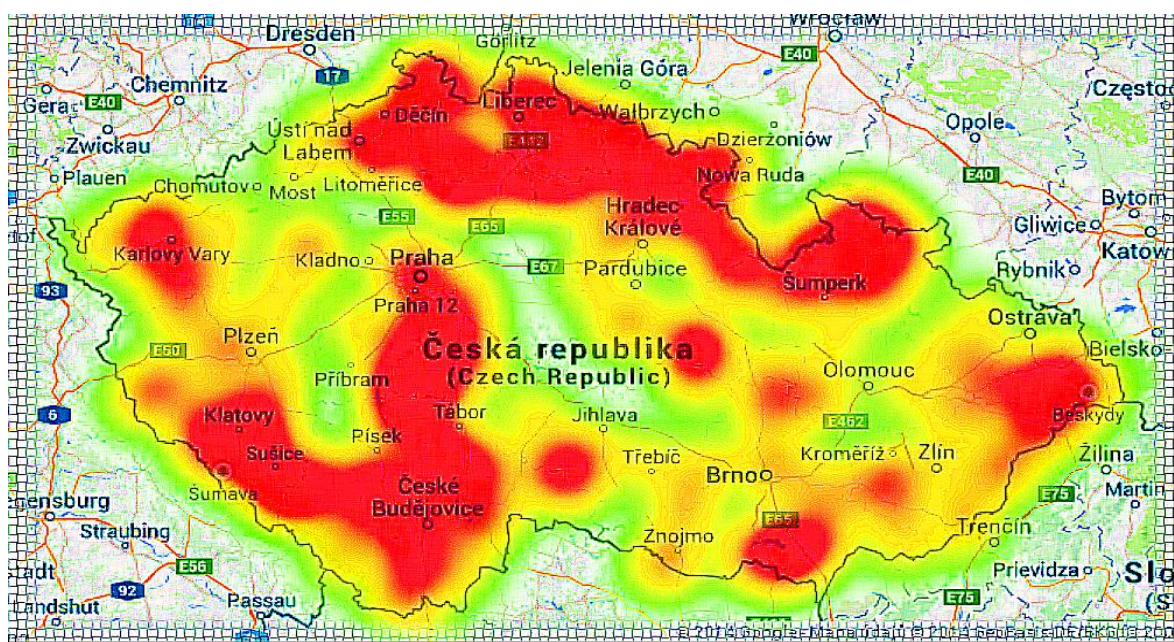
Středočeský kraj, do kterého spadá 10,5% zmapovaných firem a organizací nabízí velkou atraktivitu v oblasti přírodního bohatství. Tento kraj může být cílem venkovského cestovního ruchu jak pro své úrodné rovinné nížiny kolem řeky Labe, tak pro přírodu chráněných krajinných oblastí. Do Středočeského kraje zasahují Křivoklátsko, Kokořínsko a Český kras. Tento region je bohatý na kulturní památky a v souvislosti s agroturistikou je možnost navštívit Muzeum českého venkova, Skanzen výroby dřevěného uhlí nebo roubenky brdských vsí. (Středočeský kraj, ©2014)

V Královéhradeckém kraji, kde se nachází 10,9% zmapovaných firem a organizací jsou velmi vhodné podmínky pro provoz tohoto typu cestovního ruchu. Nejznámějším a zároveň nejnavštěvovanějším místem tohoto kraje je bezpochyby Babiččino údolí, které nabízí k vidění místa, známá z románu Boženy Němcové. Malebná krajina v Podkrkonoší a okolí Ratibořického zámku je s mírně zvlněným terénem velmi vhodná pro hipoturistiku. Agroturistické zážitky jsou mimo jiné doplněny prohlídkou původních stavení. (Královéhradecký kraj, ©2014)

Jihočeský kraj je region s největší koncentrací firem a organizací zabývajících se agroturistikou a hipoturistikou. Jihočeský kraj je velice rozmanitý na přírodní podmínky, což je velmi vhodné pro provozování agroturistiky a hipoturistiky. Tento region nabízí jak možnosti poznávat krásy horských hřbetů Šumavy a Novohradských hor, tak nížin a rybníkář-

ství. Tato oblast patří svými přírodními podmínkami k nejpěknějším a nejvhodnějším terénům pro provoz hipoturistiky. Koná se zde velké množství akcí s ukázkou původních řemesel a akcí se zaměřením na folklór. (Jihočeský kraj, ©2014)

4.2 Spádové oblasti



Obrázek 3: Spádové oblasti (vlastní zpracování podkladové mapy Google)

Spádové oblasti s největším soustředěním firem a aktivit spojených s venkovským cestovním ruchem jsou na mapě zaznamenány červenou barvou. Z mapy lze vyčíst, že mezi lokace s největším soustředěním venkovského cestovního ruchu spadají nížinné i horské oblasti. Oblasti nížin jsou vhodnější pro provozování ekofarem, pěstování produktů zemědělství, chov dobytka, koní i ostatních zvířat chovaných na biofarmách. Pro fyzicky méně zdatné turisty je atraktivnější dovolená strávená v oblasti nížin. Naopak horské destinace jsou často pokládány za lokace pro náročnější klientelu v oblasti fyzických předpokladů. V oblasti hipoturistiky se jedná většinou o méně přístupné horské terény. Proto je pro jezdce, kteří chtějí vyjet do přírody nutnější lepší fyzická zdatnost a také větší zkušenosti s jízdou na koni.

Ve většině těchto oblastí jsou možnosti nalézt bohaté kulturní dědictví, spojené s prvky původního života v daných lokalitách. Jako jedno z mnoha míst může být uvedena spádová oblast okolo Beskyd, kde se nachází velké množství původních stavení a v Rožnově pod

Radhoštěm také národní kulturní památka Valašské muzeum v Přírodě, kde je možné shlédnout ukázky původního života a tradic v této oblasti.

5 SLUŽBY

5.1 Ubytování

Při mapování byla místa turistických destinací mimo jiné také rozdělována v kategorii ubytování. Do první skupiny patří firmy, či organizace, které se zabývají agroturistikou nebo hipoturistikou, avšak nenabízí možnost ubytování ve svém objektu. Do druhé skupiny byly zařazeny objekty, které nabízí možnost ubytování, či přespání.



Obrázek 4: Ubytování (vlastní zpracování podkladové mapy Google)

Na mapě jsou červenými značkami vyznačena místa, kde jsou nabízeny služby venkovského cestovního ruchu, ale není zde umožněn dlouhodobý pobyt. Tyto firmy a organizace se nachází na území Karlovarského kraje, Prahy, Moravskoslezského kraje, Jihočeského kraje, kde je agroturistika velmi rozšířena a na Vysočině. Jedná se především o firmy, které nabízí svým klientům návštěvu farmy, statku či ranče, ale jen s jednodenním programem. Mezi tyto programy patří ukázky práce v zemědělství, ukázky příprav bio produktů, výuka jízdy na koni nebo časově omezené vyjíždky do přírody. Na internetových stránkách některých těchto firem jsou k nalezení odkazy na nejbližší možnosti ubytování v dané lokalitě.

Žlutými značkami jsou označena místa objektů s možností přespání. Jelikož jsou to vše firmy se zaměřením na venkovský styl života, dovolené v přírodě či chovatelství koní, nachází se tyto objekty mimo centra měst. Jedná se často o rodinné penziony s menší kapaci-

tou ubytovacích míst. V některých z uvedených míst je možnost si po domluvě postavit na pozemku objektu vlastní stan a využívat sociální zařízení objektu.

Možnosti ubytování

I v tomto typu cestovního ruchu je možnost si vybrat z několika stylů a kategorií ubytování. Mezi nejběžnější patří ubytování přímo na farmách ve stylu rodinných penzionů. Jedná se především o apartmány, ke kterým náleží vlastní sociální zařízení s koupelnou a toaletou u každého pokoje, v některých případech i kuchyňky pro přípravu vlastních pokrmů se základním vybavením jako je lednice a vařič.

Dále je to ubytování ve stylu ubytoven, kdy jsou pokoje pro dva či pro čtyři a sociální zařízení je společné pro patro. Kuchyňky jsou v těchto zařízeních umístěny zpravidla na patře, nebo ve společných prostorách pro celé ubytovací zařízení.

Pro rodiny s dětmi jsou nejvhodnější zařízení, které nabízí aktivity pro rodiny s dětmi nebo přímo program pro dětské účastníky dovolené. Velké množství zařízení si ukládá za cíl právě tuto kategorii účastníků cestovního ruchu, a proto nabízí i služby jako je možnost dětské přistýlky, zapůjčení postýlky nebo pobyt pro dítě bez nároku na lůžko, což je většinou do 2 až 3 let věku dítěte zdarma. U velkého množství nabízených služeb se také objevuje zapůjčení sportovního vybavení, stolních her nebo přístup na dětská hřiště vybudovaná přímo v objektu.

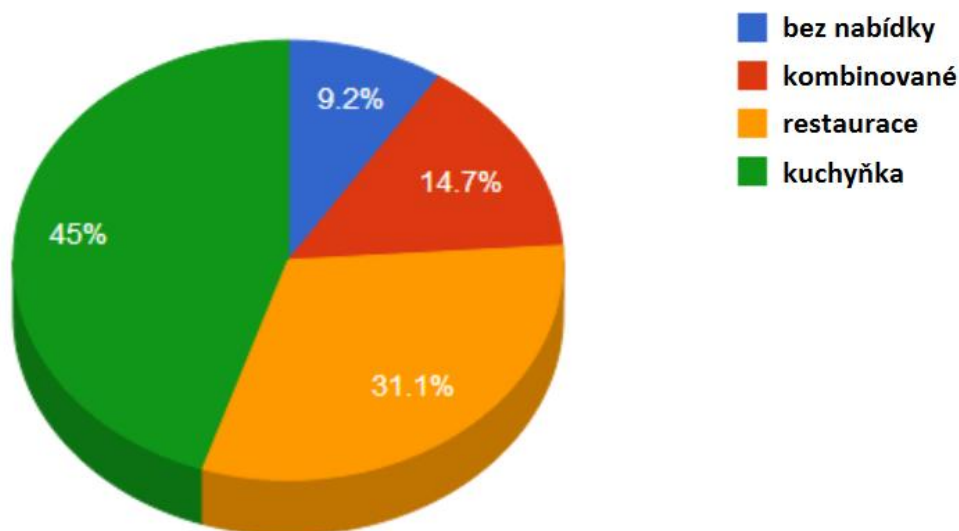
Pro akce jako jsou dětské tábory, školní výlety, školy v přírodě nebo je potřebná větší kapacita míst, nabízí některé z objektů samostatné ubytování v chatkách, které mají společné sociální zařízení a kuchyňku v hlavní budově.

5.2 Stravování

Podle náročnosti hostů jsou nabízeny služby stravování přímo v objektu rekreace. Na výběr jsou možnosti snídaní, polopenze, plné penze a all inclusive. V dalších možnostech je nabízeno ubytování s kuchyňkou, tedy stravování vlastní. Kombinace obou typů, kdy si zákazník volí, či využije vlastní přípravu jídla nebo služby ubytovacího zařízení, jsou časté.

Nabídka stravování u zmapovaných ubytovacích zařízení je rozdělena do čtyř skupin.

Typy stravování



Obrázek 5: Graf Typy stravování (vlastní zpracování)

Typy stravování - bez nabídky

U tohoto způsobu ubytování není možnost stravování v objektu, ani místnost pro přípravu vlastních pokrmů. Zpravidla bývají v nabídce farmy uvedeny možnosti nejbližšího místa s nabídkou gastronomických služeb pro zákazníky. Do této skupiny řadíme 9,2% ze zmapovaných ubytovacích zařízení.

Mezi regiony, kde převládají zařízení bez nabídky stravování, patří Praha a Karlovarský kraj. V Pardubickém, Plzeňském a Královéhradeckém se nenalézá ani jedno ubytovací zařízení, které by nemělo v seznamu služeb stravování.

Typy stravování - restaurace

U 31,1% zmapovaných ubytovacích zařízení lze využít gastronomických služeb přímo v objektu. Tento způsob stravování nabízí zpravidla možnosti snídaní, polopenze a plné penze. Velmi často je také možnost výběru jídel přímo z jídelního lístku s pestrou nabídkou místních specialit a u ekofarem také jídel připravených výhradně z bioproduktů. Část eko-

farem také nabízí ve své nabídce jídla připravovaná pro vegetariány.

Tato nabídka stravování převládá v Ústeckém kraji, kde 64,3% ubytovacích zařízení nabízí stravování v restauraci a v Libereckém kraji, kde je tato služba poskytována 52,4% ubytovacích zařízení v tomto regionu. Žádné zastoupení tohoto typu stravování se nenachází v Praze a na Vysočině.

Typy stravování - kuchyňka

Část ubytovacích zařízení, která nenabízí vlastní gastronomické služby, nabízí možnost vlastní přípravy jídel. U apartmánů jsou zpravidla nedílnou součástí i základně vybavené kuchyňské kouty. V nižší cenové skupině jsou kuchyňky společné pro více pokojů. Kuchyňky jsou zařízeny základním vybavením. Tento typ je této oblasti cestovního ruchu nejčastější. Vlastní kuchyňkou je vybaveno 45% zařízení.

Tento typ stravování je nejoblíbenější. Na Vysočině je 77,8% ubytovacích zařízení, které tento typ stravování nabízí. Dále jsou to kraje Královéhradecký (57,7%), Plzeňský (54,5%), Jihomoravský (52,9%), Olomoucký (52,6%), a Jihočeský (51,4%). Ve Zlínském kraji (41,7%) a Pardubickém kraji (45,5%) tyto hodnoty nedosahují 50%, ale přesto je tento typ nejčastější.

Typy stravování - kombinované

Do kombinovaného typu patří možnost vlastní přípravy jídel v kuchyňském koutu, který je součástí ubytovacího zařízení nebo možnost stravování v restauraci, která je součástí objektu. Tuto kombinaci nabízí 14,7% zmapovaných ubytovacích zařízení.

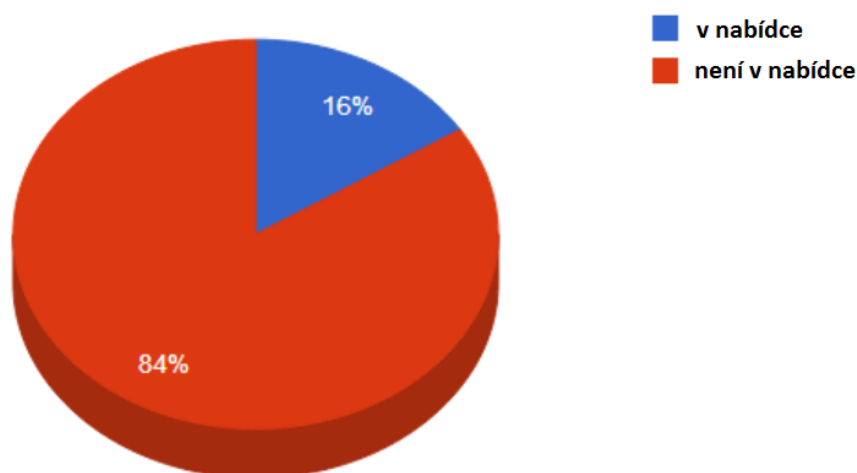
U tohoto typu stravování není žádný region, ve kterém by byl tento typ privilegován. Mezi regiony s největším počtem těchto zařízení patří Pardubický kraj, kde je 27,2% všech zařízení nabízí tento typ, Praha s 33,3% a Plzeňský kraj s 31,9%. V Libereckém kraji a na Vysočině nejsou žádné zmapované zařízení, které by preferovaly tyto gastronomické služby.

5.3 Wellness

Wellness je velmi oblíbený typ relaxace, který je velmi často vyhledáván. Mezi nabídku wellness je zahrnuta sauna, bazén, masáže, vířivka, nabídka kosmetických služeb. Mnoho

penzionů a ubytovacích zařízení zařazuje postupně tyto služby do své nabídky, aby tak zajistili celoroční poptávku po rekreaci i v jen sezónních oblastech. V nabídkách některých ubytovacích zařízení jsou k nalezení přímo balíčky zahrnující určité vybrané služby poskytované za zvýhodněné ceny.

Wellness



Obrázek 6: Graf Nabídka wellness (vlastní zpracování)

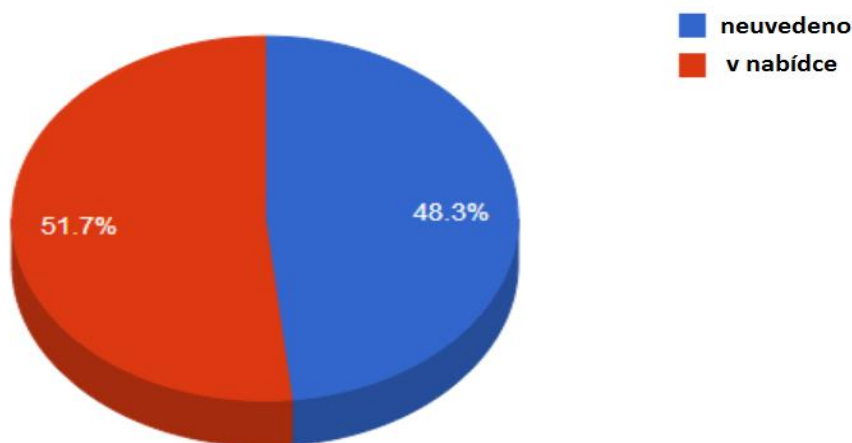
Graf znázorňuje, že 16% zmapovaných ubytovacích zařízení nabízí pro zákazníky služby wellness, 84% tyto služby nenabízí, avšak je předpoklad nárůstu, poptávka po těchto službách se zvyšuje.

Poskytovatelé služeb v oblasti wellness mají zastoupení v každém regionu kromě Prahy, Vysočiny a Karlovarského kraje. V těchto oblastech se mezi zmapovanými agroturistickými a hipoturistickými firmami nenachází žádné zastoupení v poskytování tohoto typu služeb. Naopak největší zastoupení těchto služeb se nachází v Pardubickém kraji, kde více jak 45% ubytovacích zařízení nabízí wellness služby. Vysoké zastoupení je také v Jihomoravském kraji (23, 5%), Zlínském kraji (33, 5%) a Středočeském kraji (24%). Mezi kraji s 10% až 15% firem poskytující tyto služby jsou kraje Ústecký, Olomoucký, Liberecký, Plzeňský a Jihočeský. Pod hranicí 10% je zastoupení v krajích Moravskoslezském a Královéhradeckém.

5.4 Wifi připojení

Ke stálým zvyšováním nároků klientů patří také přístup k internetové síti. Ne každé zařízení však tyto služby poskytuje.

Wifi připojení



Obrázek 7: Graf Nabídka wifi připojení (vlastní zpracování)

Na výše zobrazeném grafu lze vyzorovat, že 51,7% ubytovacích zařízení má na svých internetových stránkách v nabídce uvedeno wifi připojení k internetu. Tato služba je zpravidla poskytována zdarma k zakoupenému pobytu nebo při návštěvě restaurace. 48,3% zmapovaných ubytovacích zařízení tyto údaje na svých internetových stránkách neuvádí.

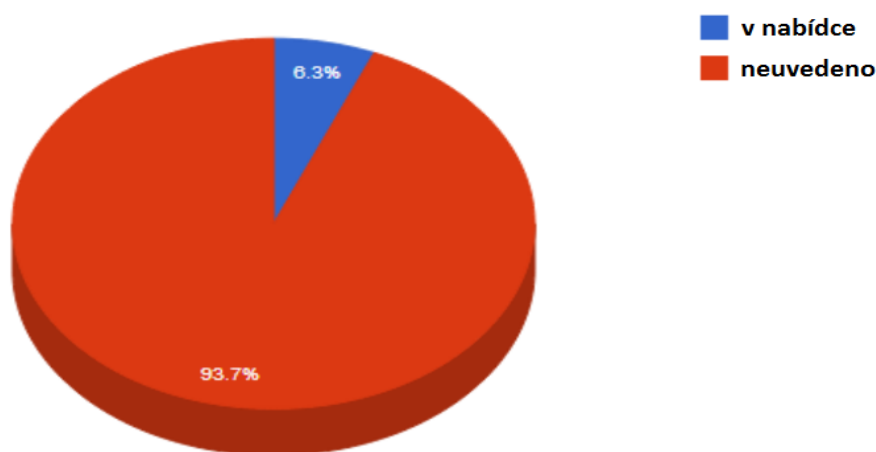
Regionem s největším počtem firem, které mají wifi uvedeno přímo v nabídce služeb, zpravidla u nabídky ubytování je Pardubický kraj, na kterém se nachází 72,7% ze zmapovaných firem, které uvádějí údaje o připojení k síti. Kraj s nejnižšími procenty v poskytování těchto služeb je Karlovarský, ve kterém mám pouze 22% v nabídce uvedeno připojení k wifi.

5.5 Bezbariérový přístup

Jeden z velice důležitých parametrů pro zdravotně tělesně postižené klienty je údaj o tom, zda objekt nabízí možnosti bezbariérového přístupu. Důležité jsou především nájezdové rampy, výtahy do poschodí nebo umístění obytných místností v přízemním patře. Důležité je také vybavení pokojů, které musí být navrženo tak, aby umožnilo přístup na kolečkovém

křesle do všech částí ubytovací místnosti včetně sociálního zařízení. Ve všech označených bezbariérových prostorách musí být dostatečně široké dveře a chodby pro průjezd kolečkového křesla. V případě vlastního stravování musí být bezbariérově zařízen i kuchyňský kout. V případě stravování v restauraci ubytovacího zařízení je zajištěna bezbariérová cesta z ubytovací části do restaurace.

Bezbariérový přístup



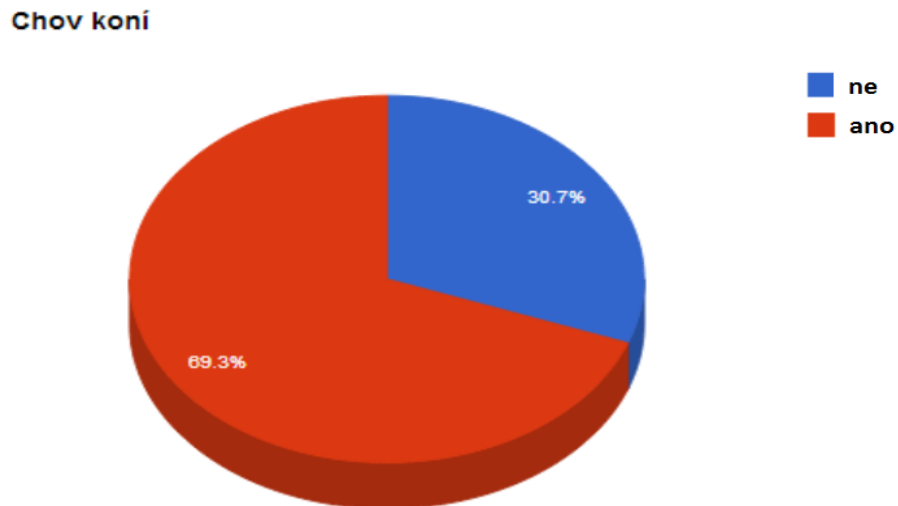
Obrázek 8: Graf Bezbariérový přístup (vlastní zpracování)

Jen 6,3% ubytovacích zařízení uvádí na svých internetových stránkách možnosti bezbariérového přístupu. 93,7% ubytovacích zařízení tuto možnost nikde neuvádí i když je možné, že tyto služby nabízí.

Ve zmapovaných firmách v regionech Vysočina, Pardubický kraj, Ústecký kraj, Olomoucký kraj a Plzeňský kraj není ani u jednoho zařízení zmínka o tom, zda je možné použít bezbariérový přístup. Největší nabídka této služby je ve Zlínském kraji, kdy se o této skutečnosti zmiňuje na svých internetových stránkách 25% firem. A dále je to Jihomoravský kraj, kde je přístup pro osoby s tělesným postižením u více než 17% zmapovaných firem. Kraj s nejmenší nabídkou tohoto typu služeb je Královéhradecký, který nemá ani 4% organizací s označením vstupu pro vozíčkáře.

5.6 Chov koní

Mezi nejčastěji se vyskytovaná zvířata na farmách, statcích a rančích patří bezpochyby koně.



Obrázek 9: Graf Chov koní (vlastní zpracování)

69,3% zmapovaných firem a institucí se věnuje chovu koní.

V České republice má chov koní zastoupení v každém kraji. Nejlépe je na tom v této oblasti Praha, která má 100% ze zmapovaných firem a institucí, které se chovem koní zabývají. Mezi další kraje s velkým počtem objektů, kde se věnují chovu koní je Karlovarský kraj (88,9%), Středočeský kraj (88%) a Plzeňský kraj (86,4%). Mezi kraje, kde se chovu koní věnuje nejmenší počet zmapovaných firem a institucí patří Vysočina (33,3%) a Moravskoslezský kraj (20%).

6 NABÍDKA EKOLOGICKÝCH FAREM

6.1 Nabídka činností na ekologických farmách

Ekologicky hospodařící farmy poskytují svým návštěvníkům možnosti, jak si vyzkoušet vyrobit vlastní výrobek typický pro danou oblast. Mezi nejvíce nabízené výrobky patří v přední řadě vlastní výroba různých typů sýrů a másla, ale i mnoho jiných různých pochutin typických pro danou oblast. V některých případech však musí zákazníci počítat s tím, že se jedná o sezónní činnosti a proto nejsou tyto služby dostupné v období celého roku.

Pro fyzicky zdatnější a náročnější klienty nabízí farmy možnost vyzkoušet si přímo farmářské činnosti. Mezi nejčastější práce patří sušení sena, starostlivost o zvířata nebo práce na polích. Mnozí z turistů si tak poprvé v životě vyzkouší dojení koz, krav nebo ovcí. Tyto služby jsou také nabízené formou pro děti. Děti přijdou do přímého kontaktu se zvířaty. Nejčastěji jsou pro tyto služby využíváni koně, kdy si je děti mohou vyčistit, nakrmit a učit se základní poznatky, které jsou poté využívány při výuce samostatné jízdy na koních.

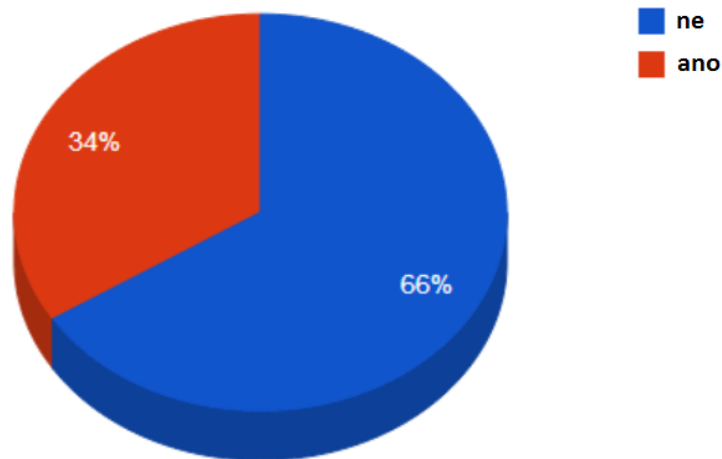
6.2 Nabídka produktů

Poptávka po výrobcích s biokvalitou čelí v dnešní době velkému nárůstu mezi populací. Tyto produkty se pohybují ve vyšších cenových skupinách, avšak velké množství lidí a jejich počet stále roste, se orientují právě na ekologicky vypěstované plodiny a ekologicky zpracované produkty. Několik farem v České republice je zaměřeno na velkochovy zvířat nebo pěstování plodin, které splňují přísné podmínky pro výrobu a zpracování ekologicky nezávadných produktů a vlastní certifikát s označením biopotravin. Tyto farmy však nenabízí přímý prodej produktů, jako je nabídka některých menších farem.

Mezi nabídky ekofarem často spadá nabídka kuchyně, ve které jsou pokrmy připravované výhradně z biopotravin, které jsou vypěstované bez použití umělých hnojiv, pesticidů a ostatních chemicky upravených látek.

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že jen 34% ze zmapovaných agroturistických organizací se zabývá ekologickým hospodařením a nabízí svým klientům nabídku svých produktů ve formě přípravy jídel přímo na farmě nebo formou běžného prodeje.

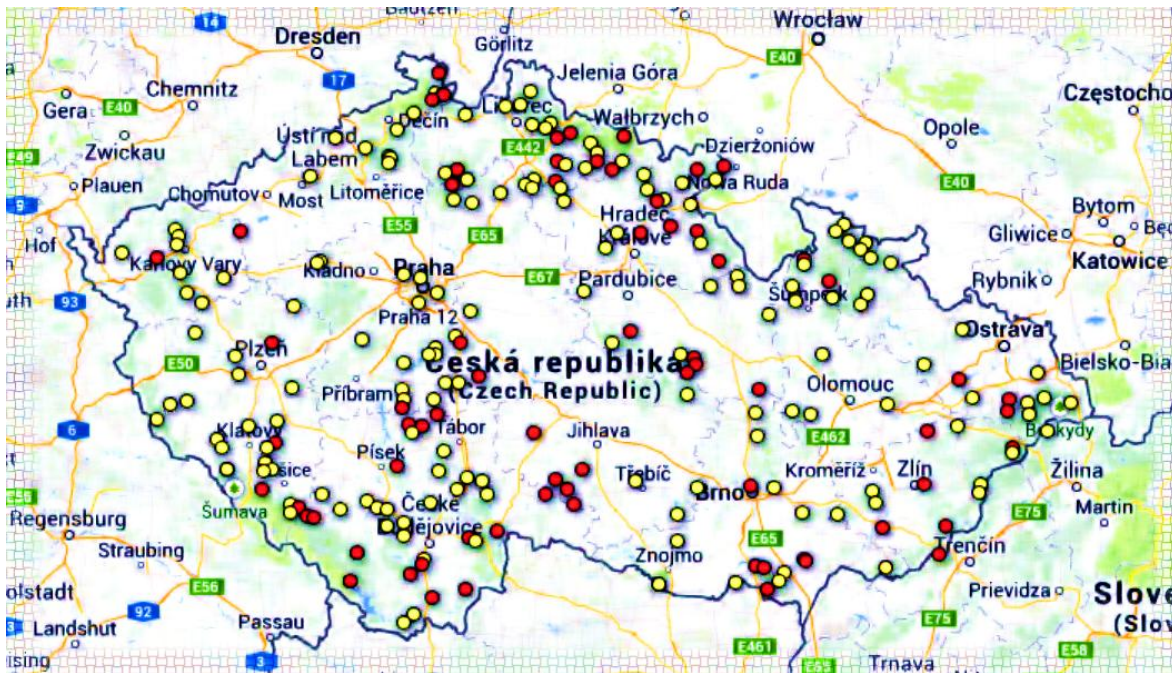
Podíl společností zabývajících se ekologickým zemědělstvím



Obrázek 10: Graf Podíl společností zabývajících se ekologickým zemědělstvím

Ekofarmy se nacházejí v každém regionu. Kraj s největším počtem ekofarem na počet zmapovaných firem a institucí je Vysočina. Jsou zde vhodné podmínky pro zemědělství a proto se ekofarmařením zabývá více než 66% ze zmapovaných firem. Další region s vysokým zastoupením ekofarem je Karlovarský kraj s více než 55%. Kraje, ve kterých se nachází firmy a organizace s eko zaměřením ve více než 30% jsou Praha, Pardubický, Zlínský, Moravskoslezský, Jihomoravský, Plzeňský, Středočeský a Jihočeský. Kraje s minimálním zastoupením nabídky těchto služeb jsou Královéhradecký, Liberecký, Olomoucký a Ústecký.

7 HIPOTURISTIKA



Obrázek 11: Provozovatelé hipoturistiky (vlastní zpracování podkladové mapy Google)

Červeně jsou na mapě zaznačena místa, kde se věnují chovu koní, ale nenabízejí služby spojené s hipoturistikou.

Žlutě jsou na mapě vyznačena místa, kde se věnují chovu koní a nabízejí služby spojené s hipoturistikou. Tyto místa jsou mimo aglomerační střediska. S výjimkou Prahy, Brna a Zlína, kde se v příměstských oblastech nachází několik firem. Tyto firmy jsou umístěny tak, aby bylo možné provozovat vyjížďky s koňmi do přírody bez překročení hranic města.

Kraj s největším počtem provozovatelů hipoturistiky je Praha, kde všichni provozovatelé agroturistiky provozují také hipoturistiku. Následují kraje Karlovarský (77,7%), Středočeský (76%), Olomoucký (73,7%), Plzeňský (72,7%), Liberecký (71,4%), Ústecký (64,3%), Jihomoravský (58,8%), Pardubický (54,5%), Královéhradecký (53,8%), Zlínský (50%) a Vysočina (33,3%).

7.1 Výuka jízdy na koni

Mezi hlavní nabídku každé farmy v zásadě patří výuka jízdy na koni. Tato nabídka platí pro ubytované hosty, kteří mají často možnost vybrat si z několika kurzů, které jsou rozděleny podle zkušeností a fyzické zdatnosti. Tyto kurzy trvají po dobu pobytu stráveného v dané lokalitě. Často jsou ale nabízeny také jednorázové hodiny, které však spíše než jako

aktivní výuka slouží k vyzkoušení si jízdy na koni. Všechny tyto firmy mají pro tyto účely zřízeny jízdárny nebo kruhové ohrady. V nabídce jednotlivých farem jsou často rozlišovány výukové hodiny pro děti s možností vodění dětí na vazáku, nebo samostatné výuky a výukové hodiny pro dospělé. Ceny při tomto typu hipoturistiky jsou zpravidla vyšší než ceny za poskytované vyjížděky do přírody, jelikož je po celou dobu výcviku přítomen trenér, který se zákazníkům aktivně věnuje.

7.2 Vyjížděky do terénu

Vyjížděky do terénu jsou určeny pro osoby, které již mají s jízdou na koni nějaké zkušenosti. Na velkém množství internetových zdrojů mapovaných firem se nachází informace o tom, že vyjížděky do přírody jsou uskutečňovány až po základním výcviku na jízdárně. Pro většinu lidí je jízda na koni činností, na kterou nemusí být předem připravena, opak je však pravdou. V přírodě je vždy riziko, že se kuň může vyplašit a dát se s jezdcem na útěk, v lepším případě jezdce shodit. Pokud by člověk nebyl předem seznámen a připraven na tyto situace, mohly by být následky tragické.

7.3 Hiporehabilitace

Hiporehabilitace jsou aktivity a terapie, které jsou založeny na setkání koně a zdravotně znevýhodněné osoby, nebo osoby se speciálními potřebami.

Česká hiporehabilitační společnost

ČHS jako nezávislé, nepolitické a dobrovolné občanské sdružení byla založena v roce 1991 za účelem šíření rehabilitace za pomoci koní, integraci a zajištění sportovního vyžití pro osoby se zdravotním znevýhodněním a speciálními potřebami. V ČHS jsou sdružováni především lékaři, psychologové, fyzioterapeuti, ergoterapeuti, zdravotní sestry, sociální pracovníci a pedagogové z oblasti jezdeckého sportu a všechny osoby, které mají zájem a pracují s koňmi v parasportu, zdravotnictví nebo sociální péče.

Cíle činnosti ČHS jsou především prosazovat a udržovat odborně prováděné metody v oblasti hiporehabilitací. Jsou prováděna školení pracovníků, vydávání odborné literatury a nabízení odborné pomoci při zakládání nových hiporehabilitačních center. V roce 2009 vyšel oficiální slovník s názvy používaných při hiporehabilitacích, aby nedocházelo ke zbytečným komunikačním chybám s narušením činnosti rehabilitace. Od roku 2011 nabízí

ČHS pro své členy možnost přezkoušení koně s hodnocení a posudkem, zda je kůň vhodný na hiporehabilitace. Výsledkem zkoušek je udělení certifikátu, který potvrdí, že kůň je připraven a je vhodný na proces hiporehabilitace.

Vzdělávání u ČHS

Občanské sdružení ČHS nabízí několik základních kurzů pro budoucí pracovníky v oblasti hipoterapie. Podle pozice jsou na tyto pracovníky kladeny velké požadavky. Mezi hlavní patří vhodné vzdělání, často v oboru zdravotnictví, pedagogiky nebo sociální oblasti. Na vedoucí inspektory jsou kladeny kromě vzdělání také požadavky na licenci ČJF.

Kurz hipoterapie

Tento kurz probíhá na veterinární fakultě Mendelovy Univerzity v Brně. Cena je 12 000 Kč avšak pro své členy nabízí ČHS slevu 1000Kč, musí se však jednat o osoby, které jsou členy sdružení nepřetržitě a minimálně od roku 2011. Tuto slevu získá každé středisko, které je evidováno stejným způsobem, pro 3 zaměstnance. Jako vstupní požadavek je uvedeno dokončené vzdělání v oblasti fyzioterapie a eoterapie s minimálně roční praxí v oboru. Kurz trvá 200 hodin a je rozdělen do období 10 měsíců, které je možné přerušit s maximální délkou studia 2 let.

Kurz psychoterapie pomocí koní

V tomto kurzu je podmínka dosaženého věku 21 let a ukončené vysoké nebo vyšší odborné vzdělání. Další podmínka je psychoterapeutické vzdělání nebo výcvik, které nemusí být v době nástupu na tento kurz dokončeno, ale v tom případě účastník nedostane u závěrečné zkoušky osvědčení. Osvědčení bude vystaveno až po předložení dokončení psychoterapeutického vzdělání. Cena tohoto kurzu je 12 000 Kč, ve které není zahrnuto ubytování ani další poskytované služby, ty si účastník platí sám.

Kurz Aktivity s využitím koní

Podmínky zapsání do kurzu jsou pedagogické vzdělání všech stupňů a zaměření, absolvování doplňujícího pedagogického minima, asistent pedagoga nebo sociální a sociálně zdravotní pracovník, absolvent zoterapeutických oborů VŠ nebo lékař, psycholog s absolvovaným psychoterapeutickým výcvikem. Cena kurzu je 12 000 Kč, ale pro členy jsou zde stejné výhody jako v kurzu hipoterapie.

Kurz Instruktor pro přípravu koní pro rehabilitaci

Podmínky do zapsání tohoto kurzu jsou opět přísné. Při zapsání musí mít účastník kurzu věk minimálně 21 let a ukončené vysokoškolské vzdělání v oboru Chov koní, středoškolské vzdělání v oboru jezdec/chovatel, učební obory jezdec/chovatel/ošetřovatel koní nebo praxe jako cvičitel koní na akreditovaném pracovišti MŠMT. (Česká hiporehabilitační společnost, ©2014)



Obrázek 12: Provozovatelé hiporehabilitace (vlastní zpracování podkladové mapy Google)

Na výše znázorněné mapě jsou červeně označeny firmy a organizace, které mají na svých internetových stránkách v oblasti služeb uvedenou hiporehabilitaci, ale nejsou vedeni jako provozovatelé u České hiporehabilitační společnosti, která nabízí osvědčení opravňující tuto činnost provozovat.

Žluté značky náleží firmám a organizacím, které nabízí širokou škálu možností v oblasti hiporehabilitace s profesionálním přístupem a lidmi vzdělanými v oboru. Tyto firmy a zařízení nejsou součástí původního mapování. Tyto firmy a organizace se zaměřují jen na provoz hiporehabilitačních center, v některých případech jsou součástí ozdravoven, nemocnic, jezdeckých klubů nebo speciálních zařízení, které se věnují výhradně péči o zdravotně postižené nebo znevýhodněné osoby a také osoby se speciálními potřebami. U těchto firem a organizací je vždy profesionální přístup, neboť jsou na zaměstnance kladeny velké nároky v oblasti vzdělání i praxe. Ne všechny farmy nabízejí stejné možnosti poskytovaných hiporehabilitačních služeb. V některých provozovnách se zaměřují jen na hiporehabilitace,

v některých jen na paravoltiž, paradrezuru a ostatní jezdecké sporty a některá mají zaměření na psychorehabilitace pomocí koní.

Firmy a organizace s registrací u ČHS

Největší zastoupení mají tyto firmy a organizace v Moravskoslezském kraji (17,7%). Následují kraje Středočeský a Praha (14,7%), Jihomoravský a Pardubický kraj (11,8%), Olomoucký kraj a Vysočina (8,8%), Jihočeský kraj (5,9%), Liberecký a Plzeňský kraj (2,9%). V Karlovarském, Královéhradeckém a Zlínském kraji není žádné zastoupení.

Firmy a organizace neregistrované u ČHS

Největší zastoupení mají v Karlovarském a Plzeňském kraji (22,2%) a dále jsou to Královéhradecký kraj, Liberecký kraj, Moravskoslezský kraj, Zlínský kraj a Praha (11,1%). Na území Jihomoravského kraje, Jihočeského kraje, Olomouckého kraje, Pardubického kraje, Středočeského kraje a Vysočiny se nenachází žádné neregistrované firmy ani organizace s nabídkou služeb hiporehabilitace.

8 REGIONY S POTENCIÁLEM ROZVOJE AGROTURISTIKY A HIPOTURISTIKY

Na Moravě nemá agroturistika ještě takové zastoupení jako v Čechách.

Mezi regiony s velkým potenciálem na rozšíření služeb poskytovaných s tímto typem cestovního ruchu patří bezpochyby Zlínský kraj. Ve Zlínském kraji se nachází pouze 5% zmapovaných firem a institucí. V tomto regionu je velké množství míst, především oblast Valašska, kde je dodnes dochováno velké množství zvyklostí a tradic. Na tomto území se nachází místa s objekty, která by plně vyhovovala požadavkům a kritériím venkovského turistického ruchu. Jedná se také o kraj, kde není žádné zastoupení v oblasti hiporehabilitace. Proto si myslím, že má tento region nevyužitý potenciál v oblasti agroturistiky a hipoturistiky.

Dalším regionem, o kterém si myslím, že nemá plně využít svůj potenciál v této oblasti je Jihomoravský kraj. Tento kraj je specifický svými vinařskými oblastmi, které jsou úzce spojeny s folklórem, dodržováním regionálních tradic a zvyklostí. Velkou výhodou je to, že nabízí agroturistiku s právě charakteristickými prvky vinařství, což není typické pro žádný jiný region. Nachází se zde velké množství souborů, díky kterým se dodnes dochoval vzhled tradičních lidových regionálních krojů. Přírodní podmínky jsou přímo ideální pro rozvoj hipoturismu, který by ještě zvýšil atraktivitu regionu s pro něj specifickou formou agroturistiky.

Tyto dva regiony mají dle mého názoru v současné době největší potenciál v oblasti venkovského cestovního ruchu.

9 SHRNU TÍ

V současnosti se na území České republiky nachází velké množství firem a organizací, které se zabývají agroturistikou a hipoturistikou.

Největší koncentrace firem a organizací zabývajících se agroturistikou a hipoturistikou se nachází v Jihočeském kraji, naopak nejméně je v Praze. Regiony s největším počtem firem a organizací, které nabízejí služby venkovského turistického ruchu, ale nenabízejí možnost ubytování, se nachází v Karlovarském kraji a Praze. Na mapě spádových oblastí je znázorněno, že firmy zabývající se agroturistikou i hipoturistikou mají zastoupení jak v nížinných oblastech, tak v oblastech vysokohorských.

Ubytovací zařízení s nabídkou stravování jsou rozděleny do 4 skupin. Nejrozšířenější je možnost vlastního stravování s přístupem do kuchyně. Tento typ je nejrozšířenější v kraji Vysočina. Stravování ve vlastní restauraci nabízí zákazníkům 31,3% zařízení, region s největším zastoupením tohoto typu je Ústecký kraj, kde je tento typ preferován u 64,3% ubytovacích zařízení. Typ, který není privilegován v žádném regionu, je kombinace stravování v restauraci s možností vlastního stravování. Regiony s největším podílem zařízení, které nenabízejí žádnou možnost stravování ve svém objektu, jsou Praha a Karlovarský kraj, které jsou také regiony s největším podílem firem a organizací, které nenabízejí možnost ubytování. Zařízení, která nenabízejí žádnou možnost stravování, je 9,2% ze všech zmapovaných.

V současnosti jsou zákazníky velmi preferované služby wellness. Wellness poskytuje již 16% objektů, ale tohle číslo se může v blízké době razantně změnit, neboť poptávka po tomto typu služeb narůstá. Nejvíce jsou tyto služby nabízené v Pardubickém kraji, naopak nejsou vůbec zastoupeny v nabídkách u agroturistických firem v krajích Vysočina, Praha a Karlovarském.

Další velmi poptávanou službou je připojení k internetu. 51,7% objektů tuto službu poskytuje zpravidla zdarma. U 48,3% nebyla informace o přístupu k wifi uvedena. Oblastí s největším počtem objektů, které na svých internetových stránkách měli uvedenou nabídku wifi, je Pardubický kraj. Naopak region s největším počtem zařízení, která tuto možnost v nabídce uvedenou nemají, je Karlovarský kraj s 22%.

Pro osoby se zdravotním postižením je bezpochyby nejdůležitější informace, zda-li firma nebo organizace nabízí bezbariérový přístup. Možnost bezbariérového přístupu je uvedena pouze u 6,3% firem a organizací. U 93,7% objektů není uvedeno, zda tuto možnost mají či

nikoliv. Vysočina, Pardubický kraj, Ústecký kraj, Olomoucký kraj a Plzeňský kraj nemají ani jednu firmu nebo organizaci, která by se o této možnosti na své webové prezentaci zmínila. Ve Zlínském kraji se nachází nejvíce objektů (25%), které tuto možnost uvádí.

Ze zmapovaných firem a organizací se 69,3% věnuje chovu koní (ne všechny mají nabídku hipoturistiky). Region, kde je zmapováno nejvíce firem a organizací (88,9%), které mají na svém objektu chov koní, je Karlovarský kraj, region s nejmenším podílem chovu koní je Moravskoslezský kraj (20%).

V současné době stále stoupá poptávka po produktech farem zabývajících se ekologickým zemědělstvím. Tyto produkty nabízí 34% farem, které jsou na tento typ chovu a zemědělství zaměřeny. Pokud tyto farmy splňují přísná kritéria pro výrobu a zpracování ekologických potravin, mohou obdržet certifikát a nabízet své produkty pod známkou BIO. Nejvíce ekofarem se nachází v kraji Vysočina (66%). Minimální zastoupení má ekologické zemědělství v Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Olomouckém kraji a Ústeckém kraji.

Mezi kraje s největším počtem provozovatelů hipoturistiky patří Praha (100%) a Karlovarský kraj (77,7%). Mezi hlavní nabídku služeb hipoturistiky patří výuka jízdy na koních, vyjížďky do terénu a hiporehabilitace. Některé firmy nebo organizace mají na svých stránkách v nabídce poskytovaných služeb hiporehabilitaci, avšak nejsou zapsáni v seznamu provozovatelů u ČHS. Česká hiporehabilitační společnost má velmi přísné podmínky na získání osvědčení, na jehož náklady mohou provozovat činnosti hiporehabilitace věnovat. ČHS nabízí několik typů kurzů, ale účastník musí splňovat přísné podmínky v oblasti vzdělání a praxe už při žádosti o účast v kurzu. Tyto kurzy stojí 12 000 Kč a trvají až 1 rok. Největší zastoupení registrovaných provozovatelů hiporehabilitace má na svém území Moravskoslezský kraj (17,7%). Žádné registrované provozovny se nenachází v Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji a Zlínském kraji. Nejvíce provozovatelů hiporehabilitace, kteří nemají registraci u ČHS, je na území Karlovarského kraje a Plzeňského kraje. Dále se tito provozovatelé nachází v Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji a Praze.

Jako regiony s největším potenciálem pro rozvoj agroturistiky a hipoturistiky jsou Zlínský kraj a Jihomoravský kraj. Nachází se zde výborné přírodní i kulturní podmínky pro provoz agroturistiky a hipoturistiky.

ZÁVĚR

Agroturistika a hipoturistika v současnosti stále více získává na oblibě. Agroturistika i hipoturistika nabízí možnosti, především pro lidi z měst, poznat okolní přírodu, tradice, zvyky daného regionu.

I když se jedná o venkovský cestovní ruch, jsou ze strany turistů kladeny nároky na určitý standart a poskytované služby.

V teoretické části byla zpracována problematika cestovního ruchu se zaměřením na různé typy cestovního ruchu, služby cestovního ruchu a vlivu cestovního ruchu na rozvoj regionů. Agroturistika se stává stále oblíbenější formou cestovního ruchu a příkladem kombinace služeb poskytovaných v cestovním ruchu a činnostmi zaměřenými na zemědělské prostředí. Další poznatky byly zpracovány na téma hipoturismus. V této kapitole byly popsány především formy hipoturismu, jeho komerční stránka a hiporehabilitace, která je v současnosti velmi žádanou a uznávanou formou rehabilitací pro lidi se zdravotním postižením nebo zvláštními potřebami.

V praktické části byly zmapovány firmy a organizace se zaměřením na agroturistiku a hipoturistiku. Tyto organizace byly rozděleny do krajů, u kterých byla hodnocena četnost těchto firem, a nastíněna atraktivnost regionů pro turisty a zaznačení spádových oblastí. Bylo zjištěno, že region s největší koncentrací firem a organizací se zaměřením na hipoturistiku a agroturistiku je Jihočeský kraj, ve kterém se nachází necelých 15% všech zmapovaných objektů.

U těchto firem byly sledované služby ubytování, stravování, nabídka hipoturistiky, nabídka wifi připojení, možnost bezbariérového přístupu, nabídka wellness a nabídka ekologických produktů zemědělství. Všechny tyto služby byly následně porovnávány v rámci regionů a u každé služby byly vyhodnocené regiony s největším a nejmenším podílem těchto firem a organizací na území regionu.

Bylo zjištěno, že firmy a organizace mají na informačních stránkách v části nabídky služeb velkou řadu nedostatků. Velká část firem nemá na svých internetových stránkách uvedeno, zda je dostupné využívání wifi připojení. I když se jedná o cestovní ruch se zaměřením na přírodu a tradice, internet je pro mnoho lidí významnou součástí každodenního života. Dalším velkým nedostatkem, který může být pro velkou většinu lidí zásadní, je informace, zda

se v objektu nachází možnost bezbariérového přístupu. Jen 6,3% zmapovaných objektů na svých internetových stránkách uvádí informaci o možnosti bezbariérového přístupu.

Při zpracování objektů zabývajících se hiporehabilitacemi bylo zjištěno, že některé firmy, které mají ve své nabídce hiporehabilitace, nejsou v registru u České hiporehabilitační společnosti. U ČHS je registrováno celkem 34 zařízení, která hiporehabilitaci nabízí. Jsou to zařízení s vysoce profesionálním personálem. Často se jedná o jezdecké kluby nebo součásti zdravotních zařízení. ČHS se zabývá i pořádáním kurzů vedoucích k možnosti registrace jak zaměstnance hiporehabilitačního zařízení, tak koně. Tyto kurzy jsou poměrně nákladné a to je zřejmě důvod, proč je těchto zařízení na celou Českou republiku tak málo a jsou kraje ve kterých tyto zařízení nejsou vůbec.

Na konci byly doporučeny regiony Jihomoravský kraj a Zlínský kraj s potenciálem pro rozvoj agroturistiky a hipoturistiky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Česká hiporehabilitační společnost. [online]. 2014 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: <http://www.hiporehabilitace-cr.com/>

DUDÁK, Vladislav a Zdenko Pavelka. *Agroturistika v České republice*. 1.vyd. Litomyšl: Novela bohemica, 2012, 280 s. ISBN 978-80-87683-03-3.

FRANKE, Antonín. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 301 s. ISBN 978-807-3577-186.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011, 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.

HOLLOWAY, Christopher a Claire HUMPHREYS. *The business of tourism*. 8. vyd. Harlow, England: Financial Times/Prentice Hall, 2009, 776 s. ISBN 978-0-273-71710-2.

Hollý, Karol. *Jezdecká turistika*. 1. vyd. Ostrava: Montanex, 2003, 109 s. ISBN 80-7225-104-x.

INDROVÁ, Jarmila, Petr HOUŠKA a Zdenka PETRŮ. *Kvalita ve službách cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011, 169 s. ISBN 978-80-245-1766-7.

Jihočeský kraj: Strategie rozvoje cestovního ruchu. [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: http://www.kraj-jihocesky.cz/1541/strategie_rozvoje_cestovniho_ruchu_v_jihoceskem_kraji_na_roky_200982112013.htm

Jihomoravský kraj: Cestovní ruch. [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=39410&TypeID=12>

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 207 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

Kraj Vysočina: Veřejné služby [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-vysocina.cz/verejne-sluzby/ms-906/p1=1013>

- Karlovarský kraj: Rozvoj regionu* [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/region/Stranky/aktual.aspx>
- Královehradecký kraj* [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>
- Liberecký kraj: Regionální rozvoj* [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1884/program-rozvoje-libereckeho-kraje-2014-2020>
- Moravskoslezský kraj: Veřejná správa* [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/index.html>
- NOVACKÁ, Ludmila. *Cestovní ruch a Evropská unie*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011, 128 s. ISBN 978-80-7452-016-7.
- Olomoucký kraj: Regionální rozvoj*. [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/>
- ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2010, 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.
- Pardubický kraj: Strategický rozvoj - Cestovní ruch* [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/oblast-cestovniho-ruchu>
- PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 2. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009, 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.
- Plzeňský kraj: Cestovní ruch* [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/cestovni-ruch>
- POUROVÁ, Marie. *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií, 2010, 92 s. ISBN 978-80-254-7787-8.

Středočeský kraj: Regionální rozvoj [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/regionalni-rozvoj/>

ŠIMKOVÁ, Eva. *Manažerské a marketingové přístupy ve venkovské turistice*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008, 95 s. ISBN 978-80-7041-586-3.

VELEMÍNSKÝ, Miloš. *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. České Budějovice: Dona, 2007, 335 s. ISBN 978-80-7322-109-6.

Vlastní zpracování webových prezentací firem a organizací zabývajících se agroturistikou a hipoturistikou.

Ústecký kraj: Cestovní ruch a turistika [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz/cestovni-ruch-a-turistika.asp?p1=204764>

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Zlínský kraj: Cestovní ruch. [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.kr-zlinsky.cz/cestovni-ruch-cl-1.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Apod. A podobně.

ČHS Česká hiporehabilitační společnost.

ČJF Česká jezdecká federace.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Rozmístění firem a organizací.....	32
Obrázek 2: Graf lokace firem na území krajů ČR	33
Obrázek 3: Spádové oblasti	36
Obrázek 4: Ubytování	38
Obrázek 5: Graf Typy stravování.....	40
Obrázek 6: Graf Nabídka wellness	42
Obrázek 7: Graf Nabídka wifi připojení	43
Obrázek 8: Graf Bezbariérový přístup	44
Obrázek 9: Graf Chov koní.....	45
Obrázek 10: Graf Podíl společností zabývajících se ekologickým zemědělstvím.....	47
Obrázek 11: Provozovatelé hipoturistiky.....	48
Obrázek 12: Provozovatelé hiporehabilitace	51